

LA CAMPANA DE GRACIA

Any LXV - Batallada 3377

Número extraordinari - Preu: 25 cèntims

Barcelona, 13 d'abril del 1934

1931 - 1934

— No hi ha res que ensenyi tant com l'experiència. I aquesta m'assenyala el camí que hauré de seguir quan torni a llençar-me al carrer, com ara fa tres anys.!

MUSIC-HALL INTERNACIONAL

POMPEIA

Nou de la Rambla, 103 i Av. F. Layret, 52 - Tel. 17033

EXIT-EXIT-EXIT

MARGIT, LA AUSTRIACA - BALLET MANHATTAN

(SET SENYORETES)

ZYNARAY ET MONIELA

LA FORMIDABLE

DEMONS'S JAZZ

HOLLYWOOD

BAR-DANCING

Cabaret aristocràtic

Demon's Jazz - Julita Pérez

La Lliga no vol que el Sometent sigui catalanista

«La Veu de Catalunya» ha publicat una sèrie d'articles destinats a parlar, segons el

títol de la campanya, de «La destrucció del Somenent». Naturalment, l'òrgan barceloní de «Acción Popular» se les empenen contra el projecte de reglament pel qual s'haurà de regir l'institut armat, que ara

s'està estudiant. En reproduïx alguns articles i hi posa uns comentaris dels quals no volem privar els nostres lectors.

«Per entrar al Sometent — diu «La Veu», amb desolació continguda— no n'hi haurà prou d'ésser català; s'haurà d'ésser «afecte a les institucions autonòmiques del nostre poble.»

Realment, és un escàndol: exigir que els sometentistes hagin d'ésser autonomistes! Calia tota la perfídia manresana del senyor Salves per a imaginar una vexació semblant. On s'és vist, això? Per ventura la Generalitat no voldria sabotjar l'autonomia, com fa patriòticament la Lliga? Per ventura els amics de Gil Robles i els de «Nos y Ego» no han d'ésser armats oficialment pel Govern de Catalunya, perquè quan vingui el gran dia puguin caçar lliurement a trets els consellers esquerrans de la Generalitat?

En el primer article del Reglament projectat, es diu que «El Sometent és l'organització cívica d'aquells ciutadans defensors entusiastes de la República i de la Catalunya que desitgen cooperar amb llur esforç a l'imperi de la llei, a la pau pública i a la salvaguarda de béns i persones contra agressions injustes.»

Nova sulfuració de «La Veu»: «Aquell concepte de república entusiasta —diu— ens torna als

temps de la famosa «Llei de sospitosos» de la Revolució francesa. No sols es castigava els qui mostraven «hostilitat», sinó els acusats d'«indiferència» (El general Crutine fou ajusticiat sota l'acusació d'haver estat trist el dia en que es donà mort a Lluís XV)».

Com es pot veure, el paral·lel és felicíssim i molt ajustat a les circumstàncies. Tothom recorda amb esgarrifor el guillematament dels senyors Ventosa i Calvell, general Fanjul, Manuel Brunet, doctor Albiñana, Joan March i tantes i tantes altres víctimes innocents de la ferotgia republicana, acusats només d'haver estat tristos el dia en què s'aprovà l'Estatut.

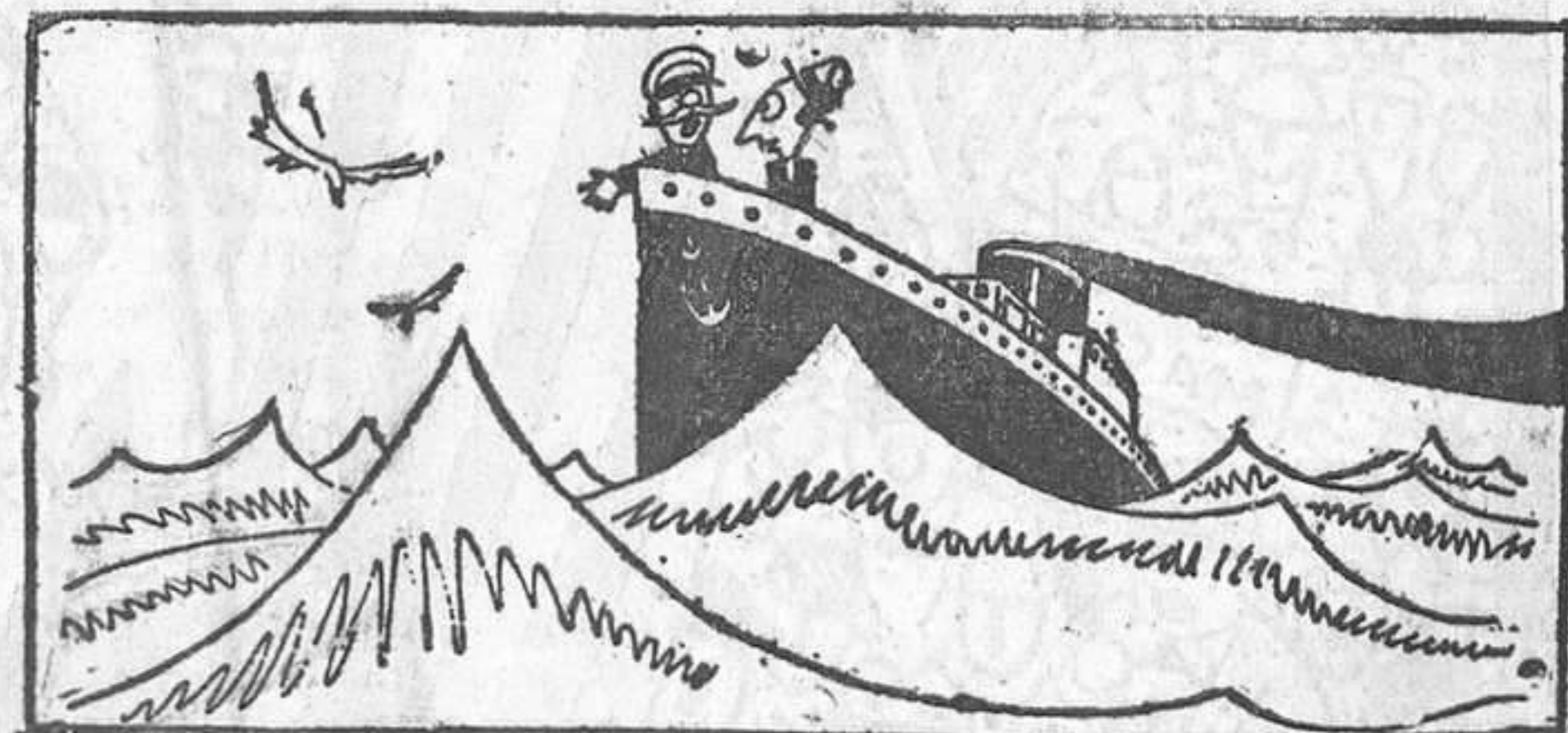
Mentiu!!

No ens hem indignat. No pot, encara que vulgui, indignar-nos aquell paperot infecte que se'n diu «La Nació». No té categoria moral per arribar al nivell nostre. Però, sense indignar-nos, fastiguejats davant de tanta baixesa, de tanta manca de noblesa, volem dir al diari creat per Primo de Rivera, amb els diners de subscripcions i nomenatges forçats, que ment.

Llegiu aquestes ratlles indignes que Delgado Barreto, aquell trist personatge de l'Espanya picaresca, ha escrit a «La Nació»:

«Hoy nos limitamos a señalar la virulencia que adquiere el morbo separatista, y a decir —conocemos un caso— que en Cataluña se hace la vida imposible a los que tienen la desgracia de hablar castellano. Un amigo nuestro, que ha tenido negocios allí, que allí ha desempeñado cargos, que quiere a Cataluña con fervor, ha tenido que emigrar, bajo las persecuciones inmotivadas de los sectarios que gobiernan. Aquí, en cambio, los separatistas disfrutan de consideraciones y prebendas, y aquí venden sus mercancías y productos.»

Ment. No ens podrà dir el nom d'aquest amic perseguit per parlar castellà. Aquesta infàmia, estampada amb el canallec propòsit que es compleixi aquella dita castellana de «*calumnia, que algo queda*», no mereix altra cosa que un gest de repugnància i el menyspreu de les persones decents.

—Per què no l'ha volguda embarcar, aquella companyia d'òpera?

—Que us hauria agradat topat amb un «baix» a mig camí?

Gran liquidació de totes les existències de la Casa Bastida

Passeig de Gràcia, 18

Gran Basar de Sastreria i Camiseria sistema nord-americà

Entre els trenta maniquins dels aparadors de la CASA BASTIDA, els més grans i més ben assortits en vestits d'home de tot Barcelona, veureu reflectida la veritable moda, amb major elegància, més bona qualitat i la més exagerada barator.

Es necessari conèixer la Casa Bastida, en aquest moment és l'únic Basar on cada u compra amb confiança el vestit al seu gust i al preu que li convé.

Tenim més d'un milió de pessetes d'existències que ens proposem vendre a qualsevol preu amb el fi de proporcionar al comprador grans avantatges i deixar buits els nostres prestatges per tal d'efectuar grans obres d'embelliment i nous engrandiments.

Als preus següents:

SASTRERIA		
	des de	ptes.
100.000 vestits ...	15	25
100.000 vestits llana ...	25	50
100.000 vestits estam ...	4'95	7'95
100.000 pantalons ...	11'95	10
100.000 pantalons patén ...	15	10
100.000 pantalons llana ...	15	10
100.000 impermeables ...	15	10
100.000 impermeables ploma ...	15	10
100.000 trinxeres ...	15	10
100.000 txecs ...	15	10
CAMISERIA		
	des de	ptes.
100.000 calçotets ...	1'95	4'95
100.000 camises ...	4'95	4'95
100.000 pijames ...	0'50	0'50
100.000 colls ...	0'50	0'50
100.000 mitjons ...	0'95	1'50
100.000 camisetes cotó ...	1'50	0'50
100.000 camisetes seda ...	0'25	0'25
100.000 corbates ...	0'25	0'50
100.000 mocadors ...	0'50	0'50

Secoló de Sastreria a mida. — Gran assortit de gèneres per a vestits estil anglès a 60, 75 i 95 pessetes els més superiors.

Secoló de Camiseria a mida. — Grans existències en sèfirs, percales i sedes, a preus baratíssims.

EN CASOS D'URGÈNCIA TENIM UNA SECCIÓ ULTRARAPIDA QUE ENS PERMET CONFECCIONAR ELS ENCARRECS EN 4 HORES.

Entre els diferents regals, obsequiem per cada 50 cèntims amb un segell d'estalvi popular de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi; aquests segells els tenim també a la venda exclusivament per als nostres clients.

Nota: Els que de fora vulguin servir-se de la nostra casa poden escriure adjuntant 0'25 ptes. en segells i rebran figurins, mostres i un sistema especial per a prendre les mides amb les instruccions per a rebre l'encàrrec abans dels 5 dies.

CORRESPONDENCIA

Manyok. — Ho publicarem amb molt de gust. Podeu anar enviant.

Xanu. — No ens va gaire bé a la cara. Per això va al cove.

Pérez. — Al cuèvano de pedo.

R.A.C. — Mirarem d'arreglar-ho, perquè la pensada és bona.

Maku. — Veieu? Això ja és una altra cosa!

R. P. — Us han enganyat miserablement. No és cert res del que us han dit.

Moni. — Passem. No fa per casa.

Indiot. — La xafarderia es mansa i poc interessant. No ens serveix.

Manel Het. — Encantants. Anirà la setmana que ve.

B. S. N. — Tu molt de broma, vós! Que us creieu que venim de l'hort?

Flor de Lys. — Ara vegeu! Que no ho veieu que sou massa gran, ganàpia?

Follet. — D'acord. Es publicaria.

Un federal. — Sí, sí... Una cosa per l'estil. Però... i si ho fes de nou?

Marcel. — Ho celebrem molt. Aneu fent, que els vostres treballs són rebuts amb satisfacció.

Angel de la Sen. — Mireu: en qüestions de família no volem ficar-nos-hi. Sempre se'n surt malament.

Nyerro. — Es mansoi, molt mansoi. I els mansos van al cel, però no publiquen.

H. D. — Sou molt mal pensat, vós... Que no teniu res més a fer?

Arnau. — Ho arranjarem. Que ja hi ha una estoneta de feina.

Miliu. — No en feu cas. Ja sabeu que els brams d'ase tenen molt poca força elevatòria.

Sis de Lloret. — I heu estat sis per a engiponar això? Digueu que us toca a un sisé de bestiesa a cada u!

Un sastre. — Es veu que vós no coneixeu el «panyo». Al cove.

Andal. — Anirà. Queda acomplert el vostre encàrrec.

Tafolet. — Idem, idem, idem. que vol dir dos «quartos» del «mateix».

J. C. — Deixeu-vos veure, que l'afer s'ho mereix.

Antoni Galvet. — Ho fem tal com ens indiqueu.

X. X. — No va. Però no us desanimeu, que podeu arribar a fer-ho bé.

Soler. — Maco!

Music - Hall Sevilla

Margarida - Parisett
Triunfadora - Morucha
C. Dalia - Remán

CARMENCITA PALACIOS

Colossal estrella del cant

EXIT - EXIT EXIT de

Carmencita Palacios i

Angel Garasa

en la divertida comèdia

vodevilesca

- UN NOVIO ES POCO -

STAMBUL - DANCING

(Estil Gran Casino)

A. Francesc Layret, 106

D'onze nit a la matinada

Exit definitiu

GRAN SUCCES

Ethel Alderson

procedent de l'«Hippodrome»
de Londres i del Liberty
et du Paramount,
de Nova York

Melodian's Orchestra

El millor conjunt musical

Pròximament, debut de

VICTORIA DEL MAR

LA CAMPANA DE GRACIA

setmanari dels esquerristes catalans

Redacció i Administració: R. Universitat, 25, entl. - Tel. 22122

PREUS DE SUBSCRIPCIO

Ciutat	1'80	pessetes	trimestre
Península	2'10	»	»
Estranger	3'75	»	»

14 D'ABRIL DEL 1934

En celebrar l'aniversari del 14 d'Abril del 1931 seria més planer escriure el panegíric de la diada, però és més educatiu aprofitar la data per a examinar l'estat actual de la política.

No parlem de la política catalana, que segueix el ritme marcat abans de la Revolució pel partit d'E. R. C. Nosaltres fem el nostre fet amb pas segur, perquè portem encara amb tot el vigor l'alè inicial. Qui no el segueix és la política espanyola. La tragèdia del 14 d'abril d'enguany és la de trobar-se en excés lluny del de tres anys enrera.

En realitat manen les dretes i manen les dretes perquè a excepció de certes comarques sense preponderància decisiva, el republicanisme no controla multituds entre el poble espanyol. El partit radical, que era un dels representants més genuïns del republicanisme històric, l'han diluït els ingressats de nou, la major part elements que amb la desfeta dels vells partits monàrquics han sedimentat en el partit republicà que més facilitats i comoditats els proposava. Els altres partits republicans no han resistit els embats de tres anys de República i si virtualment eren poderosos el 14 d'abril del 1931 i demostraren la vigoria en les Corts Constituents, no han aguantat el desgast que determina governar.

No és hora d'enganyar-nos i atribuir tots els nostres mals als enemics. L'enemic, en totes les coses, i en política amb més espectacularitat, aprofita les flaqueses de l'adversari. I les flaqueses dels republicans han estat múltiples. Però n'hi ha una d'evident, la més primordial de totes i que determina les altres: manca de sensibilitat revolucionària en els homes i partits a qui el poble encarregà l'estructuració dels seus anhels renovadors.

L'home del carrer que passa neguïts en la seva vida i els atribueix, amb raó o sense, a la constitució política o social de l'Estat, diposita la seva fe en un capgirament del règim. El concepte de Revolució el limita a les seves dissorts; si s'associa amb altres aplanats pels mateixos tràngols, les sistematitza i adoctrina, sempre, però, amb tendència a la limitació i a prescindir dels enquimeraments dels altres. Els qui volen regir una Revolució han de saber i unificar tots els anhels redemptors que aporta fragmentàriament aquest home del carrer, sol o acompanyat, i en valorar-los el seu estat d'ànim ha de bandejar tota influència del règim caigut. I això és el que ha mancat a la majoria dels homes de la República: han estat uns revolucionaris a mitges, fragmentaris com l'home del carrer. En reduir l'àrea de les seves aspiracions, malferiren la convivència i l'eficàcia revolucionàries.

Podríem dissertar llargament sobre aquest punt, adduir exemples i casos provats, però perquè l'evidència sigui més grossa retreurem fets recents. La setmana passada, el socialista Indalecio Prieto, després de la votació dels havers de la clerecia avergonyia els radicals per la traïció a les seves propagandes anticlericals. Inserien alguns periòdics, l'endemà de la sessió, que els havia dit «traïdors i concupiscents», nosaltres, que érem prop de l'orador, gairebé podríem assegurar que oïrem «traïdors i cochinos». Però a la sessió següent, la del dijous, socialistes i dretes s'uniren contra els bascos per a refusar el plebiscit d'Alava. Amb subtils de mal pagador s'oposaven a la voluntat del poble basc, en trencaven la unitat, repudiaven l'anhel col·lectiu per a sumar els seus vots amb els de la Ceda, agraris, monàrquics, tradicionalistes i feixistes. Pesava més l'educació castellanista i unitària borbònica que no pas l'obra de justícia revolucionària. Com a reis absoluts volen apoderar-se d'un iron d'Euscadi a proposta del feixista Maerztu.

No és d'ara, aquesta actitud. Parlem clar. És hora de revisió si volem refer-nos. Com ara s'oposen tot el que poden a l'aprovació de l'Estatut basc, entrebancaren el que pogueren el de Catalunya, i no el negaren del tot perquè tal dia com dissabte farà tres anys, un home, interpretant la voluntat de tot un poble, proclamà a primera hora de la tarda la República Catalana, i sempre temeren que aquella República Catalana reviscolés. Sense la gesta de Macià, discutiríem encara avui si en una comarca o poblet mancaven uns vots per a arribar al percentatge que fixa la Constitució.

I el més colpidor és que no solament s'han apartat del sentit de la Revolució espanyola, que, com en to Revolució, entremig del fons universalista sempre respira un alè nacional (i nacionalista, àdhuc, com en la Convenció, com en la Rússia actual), sinó que contradueixen acords de la

Els carrers de Barcelona, en aquella memorable tarda del 14 d'Abril, eren una riada d'entusiasme. Les manifestacions neixien arreu i engrossien les masses, que feien difícil el trànsit per les vies principals. Músiques de tota mena llançaven a l'aire els sons de «Els Segadors» i «La Marsellesa». Banderes tricolor, banderes catalanes, sorgien com per art d'encantament, al davant de grups entusiastes. Tot Barcelona era una manifestació. Els enemics del poble, els botxins de Catalunya, s'amagaren esverats. Els soldats, sense mancar un sol moment al prestigi de l'uniforme que vestien, compartien amb el poble l'engrescament general. I per damunt de la multitud, de l'orgia de sons i d'estridències, dominava un motiu monorítmic, persistent i obsessiónant... «Visca Macià! Mori Cambó!»

Llegim:

«Però que no cridin victòria massa aviat ni els propietaris de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, ni la Lliga Regionalista. Manca que en altres recursos el Tribunal Suprem informi de la mateixa manera i ho considerem molt possible: manca que el Tribunal de Ga-

ranties digui la darrera paraula, que és molt probable que sigui declarant la inconstitucionalitat de la Llei del Parlament Català. El que no és probable ni serà possible és que Catalunya s'ajupi i s'avingui a perdre la petita sobirania que fins ara ha conquistat. Tant l'Institut com la Lliga en poden prendre nota.»
I ho sotscrivim.

Internacional Socialista i acords i promeses dels seus propis congressos i declaracions polítiques. Calia veure com suava el socialista Landrove, que s'oposà, en nom de la Comissió, al vot particular del nacionalista Aguirre (en nom de la Comissió integrada també per elements de dreta, un socialista s'encarregà de contradir una demanda de llibertat).

Aquesta manca de visió revolucionària és el que ha lliurat a mans de les dretes la República espanyola. Els horitzons reduïts han desfet la unitat dels homes que havien de dirigir-la. En molts moments els ha vistos el poble lluitar uns contra els altres, per falta de generositat. En els regateigs no han dubtat un moment a afuar llurs partidaris en contra un plet de justícia i han trencat la disciplina i l'honestetat revolucionàries. Res no té d'estrany que les dretes els desfessin, perquè els arguments contra la seva obra els els donaven ells mateixos.

El cas és trist i l'smena difícil. Només Catalunya sent avui la responsabilitat total revolucionària. Si un dia la trosseja, perilla que caigui desfet l'únic puntal ferm que resta a la República.

J. AIGUADER I MIRO

La fortalesa defensiva

La República, en complir-se el seu tercer aniversari, es troba en plena malaltia de creixença. L'atac dels entiestats que la seva generositat va deixar vius, posa ara en perill la seva vida.

Són moments greus. D'una banda, la reacció guanya llocs i coaliga forces. D'altra, la saludable reacció republicana esquerrista no és precisa, ni determina, de manera que faci concebre esperances decisives d'èxit.

Tan sols Catalunya —terra de llibertat i baluard de la democràcia— subsisteix sota el guiatge de l'esperit autènticament republicà.

La República té en Catalunya el castell inexpugnable on cercar aixopluc. Allò que semblava a ulls dels febles que podia ésser un perill, ara és la fortalesa defensiva.

Si l'esperit de Catalunya s'estenia per Espanya, la República estaria salvada.

JOSEP A. TRABAL

La ràdio escampà la bona nova: «Ha estat proclamada la República!» I el poble, des de primeres hores de la tarda, es congregà davant la Casa la Ciutat, dalerós d'esdeveniments. Per sobre la multitud planava un esperit de renovació. Els vells principis de govern s'esfondraven aquella tarda històrica...

Arribaren a Casa la Ciutat uns militars. El poble els ovacionà. Alguns d'ells parlaren des del balcó de la casa comunal, i llurs paraules eren coronades amb eixordadores ovacions. I mentre els oradors entusiastes pregonaven la bona nova, el poble s'enardia, les banderes flamejaven al vent i omplien la plaça les cantúries i els visques.

Les cases dels monàrquics, en aquelles hores solemniales, restaven, eloqüentment, ben closes.

ESTAMPES

DOLLFUSS-GIL ROBLES

Dies enrera la premsa ens parlava de la lluita entre els socialistes austríacs i les forces de Dollfuss. Aquest, en una repressió violentíssima, ha batut tots els rècords de la crueltat i a Àustria impera un veritable règim de despotisme i terror.

Ja sabeu qui és Dollfuss? Doncs un home de la social-democràcia —quin sarcasme!— catòlica d'aquell país. I encara no fa quatre dies que aquest despota modern era rebut i beneït al Vaticà, com haureu pogut veure per les notícies i les fotos de tota la premsa. Unes notícies, unes fotos, que són tota una acusació per a aquells homes que, predicadors de la pau, de la justícia i l'amor al proïsme entre els homes, obliden tot això quan els convé i si cal saben fer afusellar i permetre les més inhumanes barbaritats.

I així en els temps moderns hem pogut veure com un home militant dins el catolicisme i sense ni una queixa d'aquest, ha estat donant davant de tot Europa l'espectacle d'una per-

secució tan cruel, tan dura com aquelles persecucions ordenades cent anys endarrera pels emperadors pagans.

I no en tenen prou de la persecució que hi posen tot l'ensanyament.

Molts de vosaltres haureu llegit ja aquella carta de l'esposa de Dollfuss, presidenta d'una Associació Catòlica, a una esposa d'un obrer mort. És una lletra plena de veritat i de caritat. Aquella caritat que per a ésser donada exigeix una paga i demana una humiliació.

Un enviat especial d'un important diari de Londres, però, explica coses encara més i més terribles de l'estat de terror a Àustria... Vegeu alguna cosa del que en diu: «Una dona de 65 anys fou pegada brutalment a cops de culata perquè havia auxiliat uns pobres ferits».

«Milers de persones són a la presó. Foren a centenars els morts penjats i solament per creure'ls militants del socialisme.» «No es respecta res, ni les dones, ni els infants, ni els ferits, ni els hospitals, ni les cases-bressol.»

Les dones i els infants, a Viena, encara estan sota la impressió del terrible tràngol que passaren i encara estan passant.

Les criatures tremolen quan es parla de la lluita.

I aquestes atrocitats no han pas acabat amb el fi de la lluita.»

Entre altres coses, també explica aquell cas d'una parella de vellets que foren pegats i maltractats i després foren penjats, perquè no digueren on era el seu fill, cosa que no sabien. I el cas de les esposes que, en anar a les presons per tal de saber què s'ha fet de llurs marits, els contesten, sense cap mena de consideració, que ha estat penjat.

En fi, una sèrie d'atrocitats i una cosa tan bàrbara que el dit periòdic londinenc «Daily Herald» escriu un editorial molt violent que acaba així:

«El canceller cristià és el més detestable, perquè és el més nòpita, de tots els dictadors europeus.»

Ja veieu, doncs, el que és una dictadura d'un canceller catòlic. Cruel fins a més no poder.

I aquesta és una cosa que no l'hem pas d'oblidar. Aci a Espanya també se'ns prepara un canceller cristià: Gil Robles, com tots sabeu. Dins de pocs dies hi faran una gran parada i tot.

Si manava ell i els seus podria ja imaginar-vos quin seria el seu camí. I després d'una persecució cruel... després que hauria provocat una revolta i l'hauria ofegat amb sang, també hauria d'anar a Roma, com Dollfuss, on aquest fou tan ben rebut.

Els catalans, però, si cal, no retrocedirem ni un pas.

L'AUTONOMISME VALENCIÀ

La commemoració d'una data històrica...

El president d'Acció Nacionalista Valenciana ha presentat el següent escrit a l'alcalde de València:

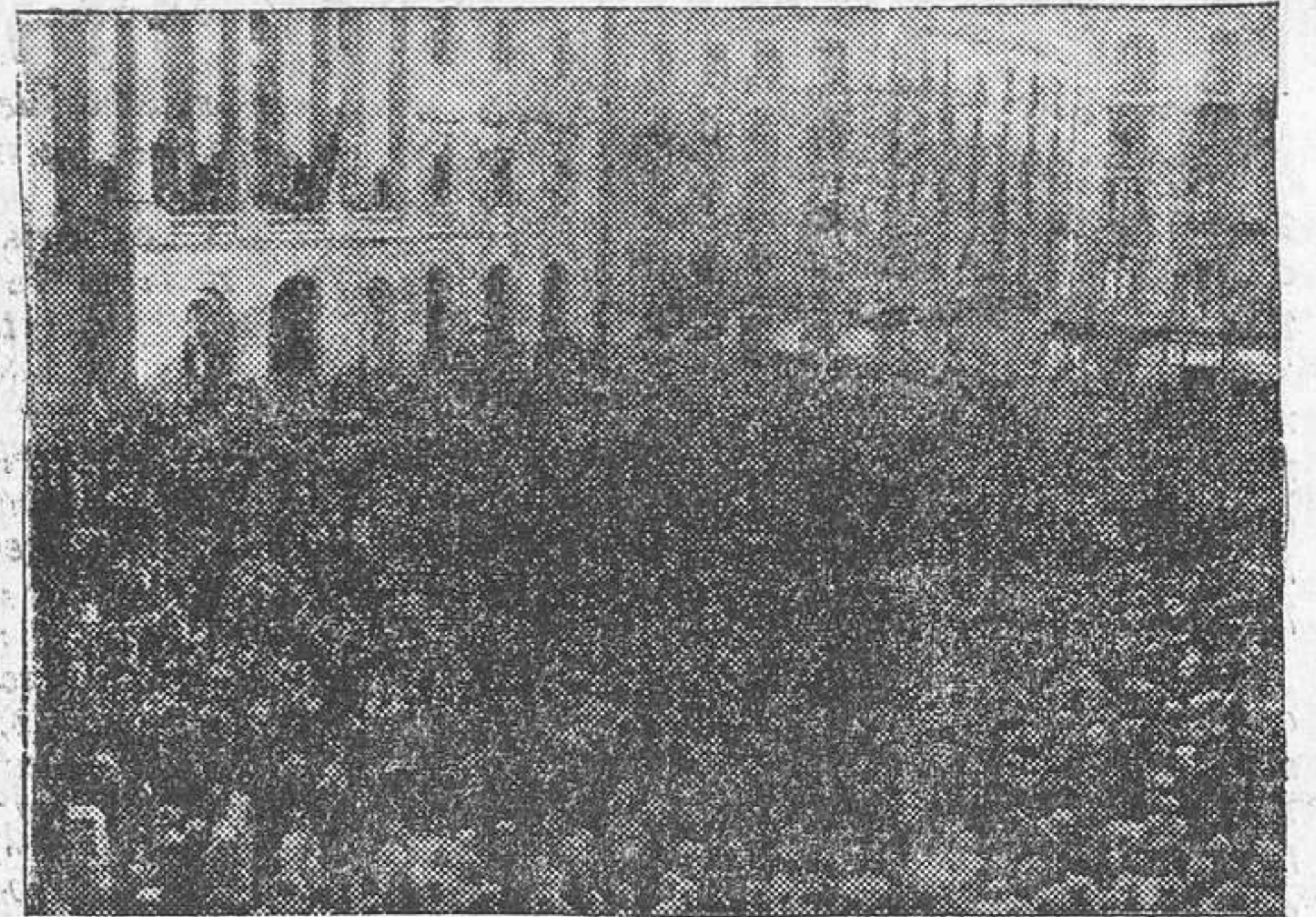
«Honorables senyors: El sotsignat, Antoni Senent i Micó, com a president d'Acció Nacionalista Valenciana, en el meu domicili al carrer dels Cavallers, 3, es creu en el deure de recordar a l'Ajuntament de la vostra digna presidència que el dia 25 d'abril del 1707 les hostes de l'incendiari Felip V desferen l'exèrcit valencià en el pla de l'Almansa, on moriren 25.000 compatriotes nostres en lluita contra els castellans que pretenien i aconseguiren la total denominació del nostre País Valencià.

Les conseqüències d'aquesta desfeta són encara avui ben remarcables, puix que per la pragmàtica reial del 29 de juny del mateix any quedarem sotmesos a les lleis i als magistrats castellans, i quedà dissolta la nostra Diputació de la Generalitat del Regne de València, el Consell Municipal de la Ciutat, exclosa la nostra llengua de la vida pública i anul·lat el nostre

Dret i reduït el País Valencià a una «provincia», fet que en tres després per a fer més difícil la seva reconstrucció.

Es una data, la del 25 d'abril, que s'ha de fer conèixer al nostre poble perquè, recordant el moment i el dia de la nostra desfeta, s'encoratgi i lluiti amb ansia per la seva llibertat, que avui en part està disposada a retornar-li la República espanyola mitjançant l'Estatut de que parla la seva Constitució, i per tant,

Prega a V. H. que vulgui ordenar que el dia 25 d'abril onegi la bandera valenciana a mig pal en totes les dependències de la vostra jurisdicció, en senyal de dol per la pèrdua de les nostres llibertats i la mort dels defensors de nostra independència (cal proveir de banderes valencianes els edificis que no en tenen, tals com el Vestuari, Asil, Escoles, etc.), i al mateix temps que es publiqui un ban explicant al poble la transcendència del moment històric que senyala.»

Com pintar l'entusiasme del poble en aquella tarda històrica del 14 d'Abril! Com pintar l'entusiasme de Barcelona, que s'estengué per tots els indrets, que entrà a totes les llars, que llançà al carrer tots els ciutadans, que omplí de joia tots els cors i féu el miracle de la improvisació de banderes i més banderes!

Cal haver-les viscudes, aquelles hores patriòtiques, per a poder pintar-les. La multitud, que, davant els edificis oficials, seguia el ritme del gran esdeveniment, amb l'entrar i sortir d'ells de les personalitats catalanes, palesà, en aquelles hores, un fet que no havia d'haver oblidat mai. El fet que al costat del President Macià i Lluís Companys anaren a posar-s'hi representacions de tots els sectors catalanistes i republicans. De tots, fins i tot dels catòlics. De tots, menys de la Lliga Catalana...

SOTA UN GOVERN LERROUX...

¿Quina República celebraran els radicals?

Davant l'aproximació de la data del 14 d'abril, llegim que en alguns pobles el partit Radical anuncia actes de celebració d'aquest aniversari. Sincerament, no sabem quina República volen commemorar. Als radicals republicans, si és que n'hi ha algun (no parlem de lerrouxistes, que ja sabem que no ho són, ells són gilroblistes), els ha de fer pena aquestes festes, ja que tots sabem, i el poble encara més que ells, que gràcies a un Govern Lerroux, és el primer any que és celebra l'aniversari de la República sense que de fet existeixi. Sortosament, a Catalunya, aquest partit que acabdilla un home que abans volia menjar capellans a tothora i volia aixecar els vels a les monges, i que ara es el seu puntal més ferm, a la nostra terra són, com vulgarment es diu, quatre gats, aci a Catalunya, repetim, no podran pas fer el que han fet a Espanya: matar la República esquerrana que el poble es va donar, la que vol i la que tindrà, pesi a qui pesi. Per això a Catalunya tenim un govern republicà i català d'esquerra que ho impedirà, i si algun dia aquests homes es veïessin impotents per a contrarestar la reacció, hi ha tot un poble i un país disposat a jugar-se la vida en defensa de les seves llibertats, que són les d'un règim de justícia i de prosperitat per als pobles.

Catalunya lluitarà noblement fins arribar a ésser compresa i ajudarà amb totes les seves forces tots els pobles que lluitin per la República. Però si algun dia ells no la poguessin salvar,

Catalunya, abans de caure novament a mans mercenàries, i sota un govern dictatorial i enemic de la llibertat, es convertiria, per voluntat de tot un poble, en el primer Estat lliure dels pobles ibèrics.

SALVADOR GRIFOL

Segons La Veü, els esperitistes, a Barcelona, no hi tenen res a fer.

Ho comprenem. La Lliga, en això de fer treballar els morts, no té competència possible.

O sinó que ho digui la seva oficina electoral.

Un ximple, a Madrid, va posar una boina vermella a l'estatut de Castelar.

I El Siglo Futuro, comentant-ho, deia «que el famós orador publicano quizá hoy no vacilase en lucir esa boina roja...»

Es veu que els carlins tenen una imaginació volcànica.

El senyor Massot, diputat per la Lliga, diu que parlarà quan trobi un tema per a lluir-se.

Sospitem que no parlarà.

La Lliga ha organitzat un cicle de conferències a la Sala Mozart, per tal que els seus diputats al Parlament de Catalunya puguin esbravar-se... que costa desfer un ridícul!

A l'escriptor lligaire Josep Pla l'han fet inspector del Treball a Múrcia, sense necessitat de moure's de Madrid.

Aquest favoritisme de l'Esquerra és revoltant.

Els autonomistes de València han engegat a diada el partit radical, protector de capellans i monàrquics.

Tot és començar!

El sanguinari canceller Dollfuss

Un record i una prometença

Amb el cervell ple de preocupacions i el cor ple de melangia commemorarem enguany la data de la proclamació de la República a Barcelona. Aquesta gesta del nostre poble, tan prometedora, tan pròdiga en esperances, és recordada amb entusiasme i amb orgull. Han transcorregut tres anys des d'aquell dia i un sentiment de decepció, lllindant amb el pessimisme, plana damunt l'opinió republicana, que esperava una major eficàcia. Fa tres anys que el poble, trencant velles cadenes, va imposar, d'una manera eloqüent la seva voluntat sobirana i davant la seva manifestació ferma, la via va ésser planera i cap obstacle no s'oposà seriosament a l'enderrocament del vergonyós règim que ens havia oprimint durant segles i segles. El camí va ésser planer. Els enemics, vençuts, esporuguits, s'amagaren, fugiren, es dissimularen en l'anònim. La República, alliberadora, no topà amb obstacles i, davant d'això, els republicans, benignes i generosos, deixaren el pas lliure a l'adversari que fugia i deixaren en llurs cataus els que creien anul·lats per sempre.

Error crassíssim. Aquesta benignitat, interpretada pels monàrquics com a feblesa, ha donat el fruit que es cull sempre que es fan favors a irracionals. Incapaços, per llur pròpia baixesa de sentiments, de comprendre la generositat aliena, oblidant que aquells dies que el poble era amo i senyor de Barcelona podien haver-ho perdut agraint el fet que un excés de legalisme tornés en evolució el que era moviment revolucionari, han anat aixecant el cap de mica en mica, a l'aguait de l'ocasió propícia, esperant el moment de poder pagar el bé amb una villesa. Aquest moment el creuen molt proper les dretes reviscolades i si bé a Catalunya el poble conserva la seva sobirania democràtica, la situació a les altres terres ibèriques i els símptomes que observem a casa nostra fan que no puguem esguardar l'esdevenidor amb aquella confiança que ara fa tres anys sentiem en saludar el començament d'un règim de llibertat i democràcia.

Celebrem el tercer aniversari d'aquella data gloriosa. Recordem aquelles hores de vibració i d'entusiasme. Però no ens sentim satisfets. El pecat d'ésser benignes ens dona ara preocupacions serioses. Veiem en les llunyanies unes lluites que no tenen raó d'ésser. Veiem que el poble, alligonat pels jets, haurà de tornar a llançar-se al carrer, potser no tan pacíficament com en el 14 d'abril del 1931. I el reconeixement d'haver fet malament la feina ens causa dolor i amargor.

Contemplem el panorama, poc plaent i trist, de l'Espanya republicana. Els veritables republicans, fins ara desunits, subjectes a personalismes i nicie-se. Les dretes, afavorides per l'or dels financers danyats en llurs interessos inconfessables i pel poder de l'Església rancuniosa, envaint la vida pública i les esferes del poder. Un Parla-

ment que no representa la voluntat del país i que malmet tota l'obra republicana i social portada a terme per les glorioses Constituints. Un Govern lliurat als adversaris, protector de capellans i monàrquics, perill constant per a la República... I, darrerament, com a inri vergonyós, l'aprovació de lleis tan antirepublicanes com la dels havers de la clerecia, l'amnistia que permetrà que tornin els personatges de la dictadura i que es reintegrin a l'exèrcit els generals traïdors, i el restabliment de la pena de mort...

Catalunya, sortosament per a ella i per a Espanya, segueix essent el més ferm puntal del règim. Malgrat que les dretes vulguin palesar la seva existència, Catalunya seguirà la seva via cap a un ideal de llibertat i de democràcia. I si arribava el moment d'aixecar-se per a defensar aquests ideals, no dubtem que tot català digne sabria complir amb el seu deure. Per aquesta confiança que tenim en el nostre poble, no ens priva de sentir el dolor d'haver de tornar a començar la tasca. Ens hauria plagut més, en aquesta data commemorativa, celebrar els avenços fets que no haver de plànyer-nos d'haver perdut posicions. I ens dol que la festa, aquests dies, a moltes terres ibèriques la celebrin, més que els republicans, els capellans i els enemics del règim.

Fem vots, amb tot el fervor, per tal que la unió dels republicans d'Espanya faci debades els tristos propòsits de les dretes que es senten valentes. Fem vots perquè el proper aniversari el celebrem ja esvaïda per a sempre més aquesta bona inquietant. Fem vots perquè el poble, tot adonant-se del perill, posi les coses al seu lloc i obligui la caverna a amagar-se d'una manera definitiva. I, com a catalans, fem la ferma prometença, com a homenatge a aquells homes entusiastes i plens de bona voluntat i patriotisme que ens portaren la República, i amb ella el nostre recobriment nacional, de defensar el règim allà on sigui i contra qui sigui, sense febleses suïcides i sense contemplacions de cap mena.

A. R. D.

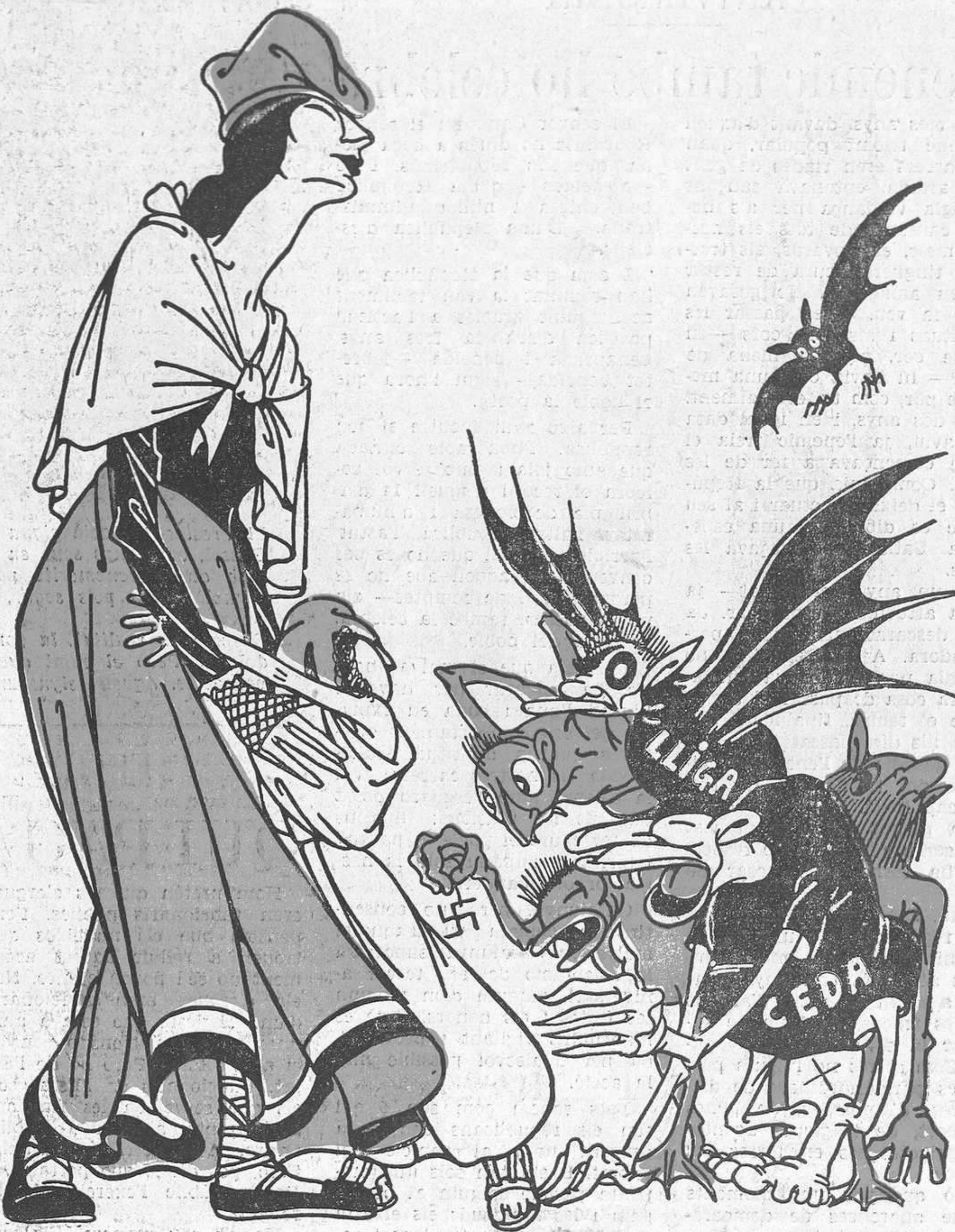
Llegiu cada dia

LA HUMANITAT

«Quell pare Gafo, del qual els cavernícoles han fet tanta propaganda, no troba bé que hi hagi qui doni diners a la Casa del Poble. I escriu aquesta poca-solta:

«No es verguenza que la Casa del Pueblo de Madrid haya recibido hace varios años el donativo de Cesàreo del Cerro, que importaba un millón de pesetas» y varios inmuebles, y hace poco otro millón de pesetas de una dama que permanece en el incógnito?...

Si els donants haguessin enviat els «quartos» a les congregacions religioses ja hauria estat una altra cosa!

—Tinc por!

—Vina, «maca», amb mi i no temis, que mentre jo sigui aquí aquests «papus» no et faran res!

Contes del Sr. Rector

El cas va passar l'estiu passat en una estació balnearia de les de més renom.

Dos banyistes, agafats del braç, i en amistosa conversa, es passejaven per la platja, quan, de sobte, van adonar-se alhora d'una esplèndida ostra que feia arrapada a una roca propera.

—Noi, quina ostra més maca! Que bé em vindrà, tant com m'agraden!

—Ep, ep! Que jo l'he vista primer! Es meva...

—Romansos! Jo l'he collida. Encara duc els pantalons molls! Es meva!

No aconseguiren posar-se d'acord, i qui sap si potser haurien arribat a anar a plantofades, quan encertà a passar per aquell indret mossèn Esteve, un d'aquells clàssics rectors que es troben per tots els pobles.

El mossèn escoltà el plet i fallà tot seguit:

—Per a evitar raons —digué— vostè es quedarà amb una closca, vostè amb l'altra i jo em menjo el contingut... I donant una closca a cada litigant, es menjà el que hi havia dins...

Alto! —diren vosaltres— Això és més vell que l'anar de ventre. Es una faula molt coneguda!

Bé, bé. Tingueu un xic de paciència i espereu-vos, que el final no el sabeu.

Els dos amics, amb llur petrina a la mà, no sabien si enfadar-s'hi o deixar-ho córrer, quan un d'ells féu un crit de sorpresa i alegria.

—Vatua l'aigua cuit! Una perla!

Vosaltres creieu que per la perla es van barallar? Un rave. Escarmentat per la decisió del rector, se n'anaren a una joieria i es partiren les dues-centes pessetes, més maques que dos-cents sols, que els donaren de la perla.

Ah! I el mossèn Esteve, per haver menjat una ostra en el mes d'agost —mes sense r— va agafar uns tifus que per poc més hi peta.

—Ho veieu com no es pot fer del tot cabal de les «moralitats» de les faules?

Diu La Nación, de Madrid:

«¿Qué pasará cuando dentro de poco estalle la nueva revolución en Francia i caiga envuelto en los escombros del Parlamento actual la vieja doctrina liberal y democrática? ¿Quién será el impertinente que en España pretenda conservar el viejo liberalismo?»

¿Vols-t'hi jugar que aquesta revolució a França la prepara l'Aunós?

D'aquest xicot, hom pot esperar-ho tot.

Copiem:

«Cuando el señor Pérez de Rozas se levanta a defender la proposición, empieza desde los bancos socialistas toda una carga de artillería. Se interrumpe, se grita. El orador no logra hacer oír su voz potente y enérgica.»

Prou. Es veu que el qui ha escrit això no ha sentit parlar mai Pérez de Rozas...

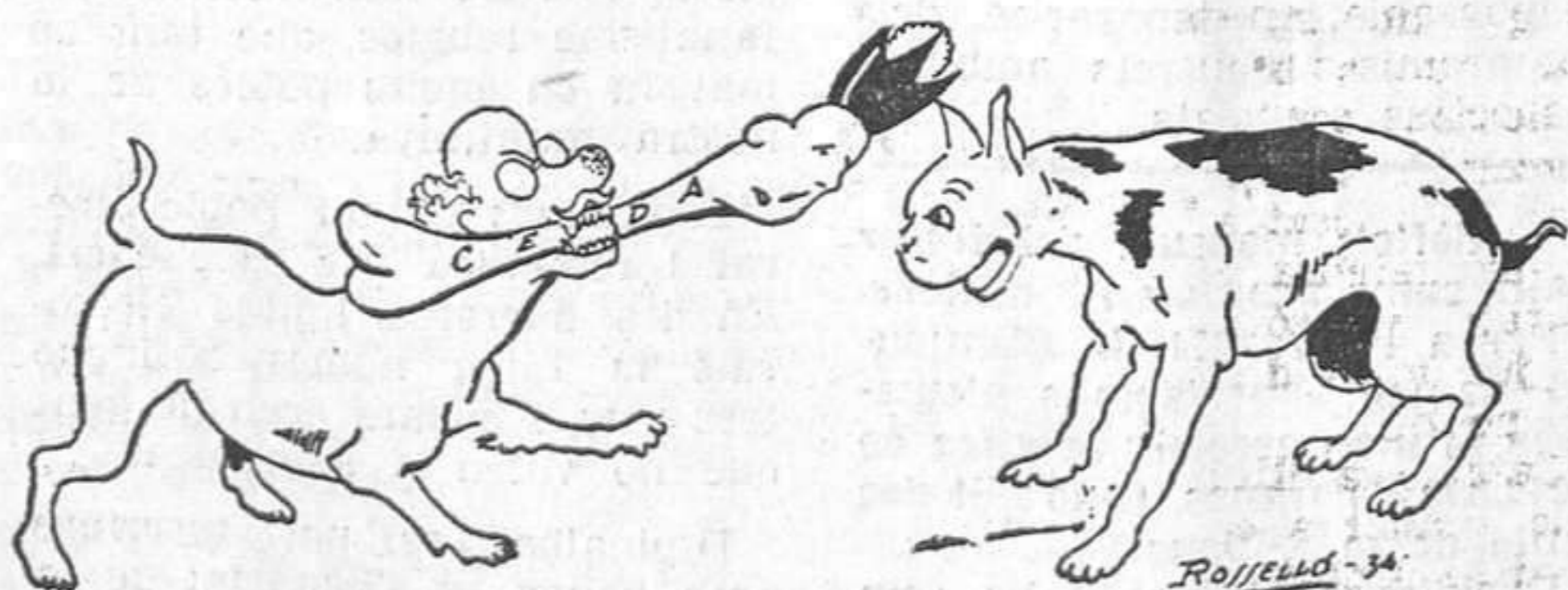
La darrera pregunta que es fa correntment per Madrid és aquesta:

«—Vós, què sou? Republicà o radical?»

La qual cosa vol dir que la gent ja ha sabut veure la diferència...

Segueix sense parlar, a Madrid, el senyor Pellicena i Camacho.

Què s'ha fet d'aquella empenya que portava?

—Em sembla que amb aquest os m'hi deixaré les dents!

ANIVERSARI

L'enemic també ho celebra

Fa tres anys, davant d'aquell solemne triomf popular, quan els carrers eren riades de gent que, ardida, entonava cançons i exigia venjança per als homes causants de tots els nostres mals, els covards, els traïdors, tingueren cura de restar al seu amagatall. No gosaven alçar la veu. Veien passar les multituds i als seus cors —en té de cor, aquesta mena de gent?— hi havia com una mena de por, com un esbalament.

Fa dos anys, i en igual data que avui, ja l'enemic treia el cap i començava a fer de les seves. Compenia que la República el deixaria actuar i al seu rostre es dibuixava una esperança. Satisfet, es fregava les mans.

Fa un any —el passat— ja es va atrevir a despotricar. Ja feia descaradament obra pertorbadora. A la República no li tenia por. S'adonava que allò era cosa de passar el temps i que el temps, finalment, tornaria als dies passats.

La gosadia de l'enemic, el cinisme del traïdor no ha tingut cap límit. Ha fet allò que li ha plagut i així hem vist com sense cap mena de respecte s'ha tornat a imposar de nou.

Avui, Espanya, per bé que es diu republicana, viu sota el domini d'un règim molt semblant al de fa tres anys. Tornem a sentir els noms d'aquells polítics fracassats. Hem de suportar la seva obra reaccionària. Com si res no hagués passat, es parla novament de dictadures, d'amnisties, de penes de mort, de tràgiques aventures quixotesques en terres del Marroc.

Allò que per uns moments tingué aparences de democràcia i de llibertat, torna a prendre aquell aire d'ombra negra.

Espanya ja celebra el Dijous Sant amb pompa, honor i autoritats.

Espanya ja té altra vegada jesuïtes.

Espanya novament suporta i ajuda el clerical.

Espanya parla de règims vergonyosos amb el beneplàcit de molts ciutadans.

Espanya, per obra i gràcia dels facciosos, ja és l'Espanya d'abans: l'Espanya de la navalla o el punyal a la mitja, de la pandereta, de la fatxenderia, de la illegalitat. L'Espanya dels temps oprobiosos i dies d'angúnia. L'Espanya que no sap on va.

Els homes que han dut Espanya a aquests viaranyos. Els homes que van començar treient el cap i fregant-se les mans tot veient en què acabaven aquells entusiasmes i aquelles cançons, i l'ardidesa d'aquella multitud desfilant, curulla de joia pels carrers, abans, quan la celebració del primer aniversari, posava gest de desgrat. No els plaia celebrar ni commemorar festes essencialment democràtiques.

Però ara, sí. Ara l'enemic també vol associar-se a la festa dels republicans. El senyor Canons i el senyor Rodríguez diuen que han fet acatament al règim i que ho volen celebrar. Posen la mateixa nostra bandera al balcó a pesar que al sentiment n'hi porten una altra. Però, què hi fa? De la bandera nostra no poden, tanmateix, dir-ne mal. Es bandera de perdó i de pau.

Que el poble no vol l'altra bandera perquè li recorda coses que el fereixen en el més íntim dels sentiments? Això rai. Posarem la que venera i respecta.

El senyor Canons i el senyor Rodríguez ho diuen a boca plena, que són republicans. Però —afegeixen— d'una República ben entesa i millor administrada. D'una República d'esclaus.

I com que la República que han somniat la van fàcilment aconseguint gràcies a l'actitud pacífica d'ara fa tres anys, benaurada i beneïda —sobretot beneïda— sigui l'hora que el poble la portà.

Per això avui, mentre el bon republicà, l'honorable ciutadà que amb joia i amb fervor celebra el record d'aquell 14 d'abril ple de bonesa i d'humanitat, l'altre republicà, l'astut, l'arribista, aquell que ho és per conveniència, aquell que ho és perquè —a fi de comptes— «ja no és pecat», també la celebra, la festa del poble.

La festa que el malvat hauria de celebrar per haver-se lliurat d'una i bona en explicació del seu comportament aleshores que la multitud ardida enyaia els nostres carrers, avui la celebra amb l'esguard posat damunt les il·lusions: il·lusions de fer caure el poble al parany i tornar a imperar sota la nostra pròpia bandera.

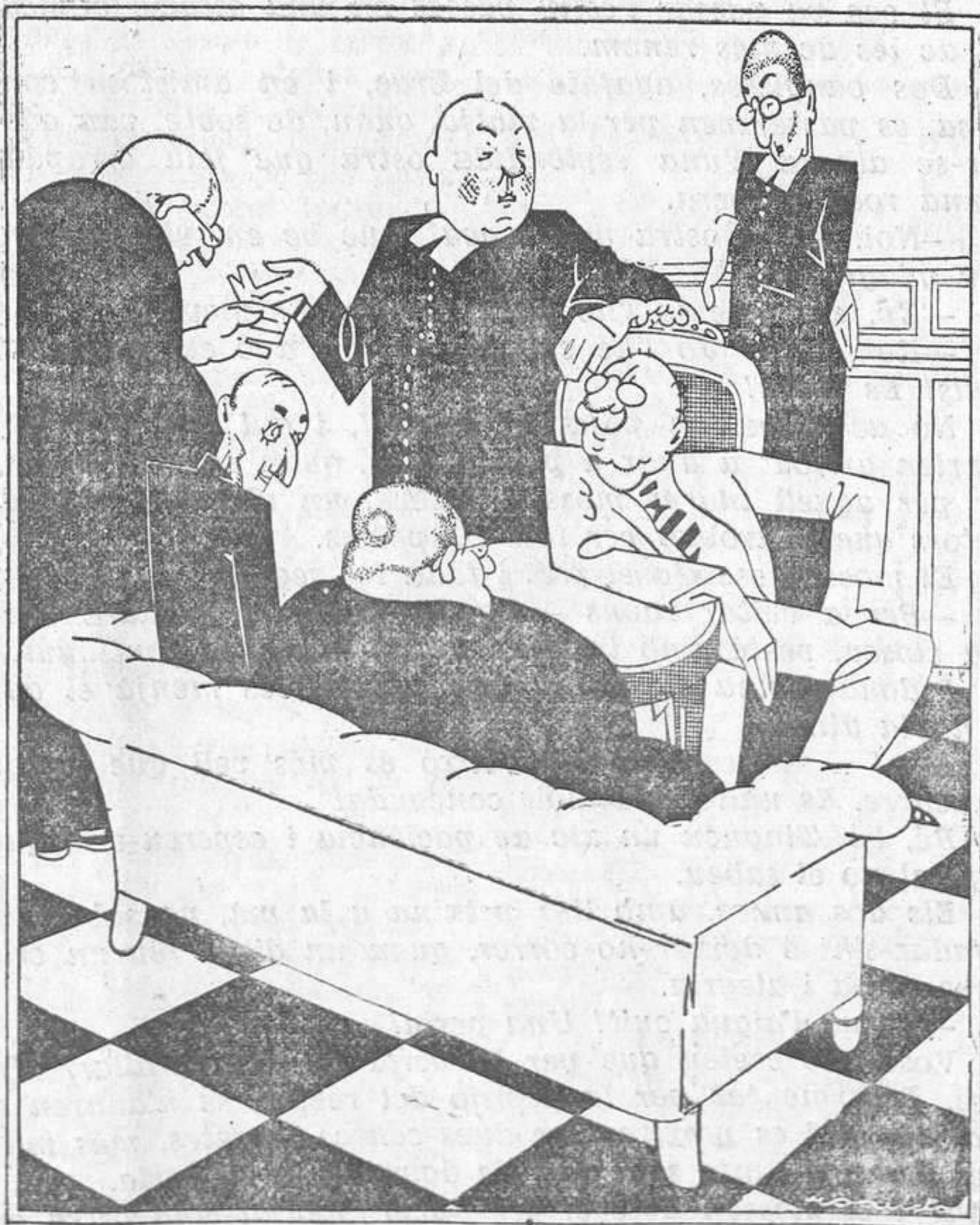
Catalunya, però, no consentirà la comesa vil d'aquests malvats. Catalunya suportarà la celebració del seu tercer aniversari, vinguin d'on vinguin les festes i els honors. Però es mantindrà vigilant i previnguda per qualsevol possible mala acció.

Tots sabem com són i qui són els republicans penjats a darrera hora al vehicle del triomf. Basta tan sols una menta perquè caiguin al pedregam i les multituds els eixafin d'una manera contundent i categòrica.

Ja estem cansats de far-sants.

AGUSTI COLLADO

Llegiu cada dia
LA HUMANITAT

— M'hi, senyor... Si vostè creu que el nostre ajut pot aportar-li encara tenim influència, sap?

— Bons minyons, bons minyons...

El President Macià signa la proclamació de la República Catalana. Els senyors Casanoves i Gassol, companys seus en la lluita ajerrissada per les nostres llibertats, l'acompanyen, junt amb altres benemèrits patriotes, en aquest acte transcendental. La ploma del plorat Avi no tremolà. Amb pols segur, amb mà ferma, posà una signatura que equivalia al reconeixement de Catalunya com a Estat...

Després, la realitat, la conveniència comuna, exigències de la situació, obligaren al sacrifici dolorós. Però el camí quedava obert, i de la via que hi féssim n'èrem ja nosaltres els responsables. Aquella signatura del gran patriota Francesc Macià va obrir un nou període de la nostra història...

ESGLÉSIA I ESTAT

QUI PAGA, NO MANA

Hom pretén que els clergues eren funcionaris públics. Però pensem que els mateixos que treuen a relluir aquest argument no se'l poden creure. No; els clergues eren funcionaris d'una Església que estava amb unes certes relacions o consorci amb l'Estat. Però no de l'Estat. Funcionaris de l'Estat són els que serveixen les funcions pertanyents al Poder Públic, Ordre, Administració, Justícia. Però, pot dir-se que pertany al Poder Públic l'exercici de la religió?

No, de cap manera. Els mateixos catòlics són els més interessats a negar-ho.

—L'Església Catòlica— us diran amb orgull— no pot rebre altres ordres que les que dimanen de la Seu Romana.

Qui paga, mana. Per què no ha de complir-se el mateix aforisme al revés? Qui paga, mana. Roma mana, doncs que

pagui Roma. Tanmateix, és massa còmode això de manar un i pagar un altre.

Els clergues eren funcionaris d'una Entitat que tenia uns certs pactes amb l'Estat, a totes llums abusius i injustos; tan injustos que les Corts de la República decidiren trencar-los, per tal com molts d'ells eren fins i tot una vergonya, degut als conflictes que a cada pas creaven al ciutadà no catòlic.

Amb aquest fet, les dues entitats, Església i Estat, quedaren del tot separades. Es consignà a la Carta Magna de l'Estat que mai més no defensaria una religió determinada, que totes serien lliures per a viure i esplaiar-se amb llurs propis mitjans, però no comptant mai amb l'ajut de l'Erari Corporacions Públiques de cada regió, província o municipi ajudar de cap forma les entitats religioses, i ara, oh, sarcasme! és el mateix Estat, el Govern central de la nació espanyola qui dona el mal exemple de trencar la seva mateixa prohibició regalant a qui s'ho mereix menys, a l'Església, mil vegades enemiga del règim, un grapat de milions que bon servei farien per a problemes de més urgència.

Com pot defensar-se aquest contrasentit?

La defensa no és pas possible.

Els equilibris legalistes que fan els prohoms del Govern no convencen ningú, ni els mateixos que els exposen i que votaran el projecte, no per convenciment, sinó per compromís.

L'Estat i l'Església són dues entitats distintes, creades per a fins completament diferents. Poden haver estat relacionades d'alguna manera en temps passats, però cada una ha conservat sempre la seva personalitat i per tant, com tot consorci jurídic, cada entitat queda responsable, en separar-se, dels compromisos contractats amb els respectius empleats.

dèficit mensual del tresor italià suma prop de 400 milions.

Per a l'any 1934, la disminució de les exportacions alemanyes al món assoleix la xifra de 5.212.000 de francs. Cinc mil dos cents dotze milions.

Decididament, no hi ha com el feixisme.

UN TRIOMF DEL LAICISME

Un poblet de Catalunya on fa més d'un any que l'Església és tancada

Espinalbet és un poble enclavat dessorat d'l Santuari de Corbera, a 1.300 metres d'altària sobre el nivell del mar; situat a cinc quarts d'hora de distància de la ciutat de Berga. Poble típicament muntanyenc per excel·lència, la seva enlairada situació li dona un aspecte pintoresc força atractiu. El seu camí carreter que mena fins a la casa del Molí, a desgrat d'ésser testarrut com les roques que l'envolten, resulta agradable en fer-hi via.

Espinalbet és un poble voltat de grans cinglerats que es despengen els uns del santuari de Corbera i els altres del santuari de Queralt. Té uns dos-cents habitants, que tenen la gran sort de prescindir de tota la gran farsa dels ritus de l'Església catòlica, apostòlica i romana.

A Espinalbet, encara que això sembli un sarcasme per als catòlics, fa més d'un any que no s'hi ha cantat missa, ni hi han tocat les campanes de l'església. Tots els naixements, casaments i enterraments es fan pel civil.

A Espinalbet és el primer poble de Catalunya que no necessiten els treballs del senyor rector per a guanyar la glòria del cel. Proves d'això és que el sotana negre viu a Berga, on fa vida matrimonial.

El bo del cas del senyor rector d'Espinalbet és que ha tancat totes les portes de l'església i de la parròquia i se n'ha endut les claus; només ha donat a parceria les terres (segons diu ell) que són propietat de la parròquia, per les quals li donen més de dos-cents duros anuals, amb tot i egir-li el 50 per 100.

Pobles com Espinalbet n'hi ha ben pocs; que sàpiguen desfer-se tots els seus habitants del fanatisme religiós, que tant de mal fa en molts pobles de la nostra muntanya.

Espinalbet és un poble liberal i republicà per excel·lència. En les darreres lluites electorals la Lliga només obtingué tres vots, i encara eren de gent que no viuen a Espinalbet.

Espinalbet es pot inscriure amb honor en l'història de la República laica i socialitzant.

El rellotge senyalava dos quarts de dues de la tarda quan Lluís Companys hissà, al balcó de la Casa la Ciutat, la bandera de la República, tot obrint, amb aquest gest, un nou capítol en la història d'Espanya i de Catalunya. El pacífic vianant, aliè al fet insospitat, contemplà la maniobra amb sorpresa, que aviat es transformà en entusiasme. La fotografia —que reproduïm com a recordança del fet gloriós— ens reflecteix ben bé les incidències del moment històric. Mentre hi ha transeïnt que s'atura per a presenciar el fet estrany, n'hi ha d'altre que, capint tot seguit la seva transcendència, ajunta ja les mans per plaudir. Les poques dotzenes de ciutadans que en aquells instants eren a la plaça, una hora després havien augmentat fins a uns milers. I al vespre, la multitud l'omplia totalment i ocupava tots els carrers veïns...

INTENCIONS UN ANIVERSARI

El dia 14 d'abril del 1931 el poble proclamava la República. Després de tants anys de monarquia, feia l'efecte que la nació havia estat fins llavors una cambra fosca, sumida en la tenebra, les finestres de la qual acabava d'obrir una mà bona i generosa.

La República neixia en l'aire ros i blau d'aquella lírica tarda d'abril, coronada de roses i amb un somriure als llavis, amb un somriure que esdevenia cançó. Jo he dit en un llibre (1) l'alegria triomfal d'aquell dia gloriós. Jo he dit com la Rambla era una riada humana, com dels arbres, dels fanals i dels tramvies penjaven raimos humans. Jo he dit com sota el cel blau d'aquella tarda —un magnífic blau d'apoteosi— com sota la fronda inicial de la Primavera, damunt la multitud frenètica, delirant d'entusiasme, flamejaven les banderes de la República i de Catalunya, en les quals hi ha sang i or i porpra. Jo he dit com les noies s'ornaven el pit amb llaços de la República i de Catalunya, i els llaços eren com flors que els haguessin nascut damunt del pit. Jo he dit com aquell dia els homes que no s'havien vist mai es tutejaven i s'abraçaven com si fossin germans. Jo he dit com, espontàniament, sense obeir un mot d'ordre, nascuda d'un sentiment que era un imperatiu, brollava en el poble aquella can-

tarella inoblidable de «Visca Macià! Mori Cambó!» Jo he dit com tota la ciutat vibrava amb les notes solemnes i elegíques de *Els Segadors* amb les notes magnífiques i triomfals de *La Marsellesa*.

La monarquia havia estat el despotisme, la tirania, l'esclavatge, l'abjecció, l'arbitrarietat. La monarquia havia estat les aventures bèl·liques en terra africana, xopa de la sang dels fills de tantes mares espanyoles, arrencats al treball de la fàbrica, de l'oficina, del camp; el negoci brut; l'expoliació; les vagues sufocades amb repressions

brutals; els complots imaginaris; les conduccions ordinàries per carretera; l'exili i l'empresonament dels homes més honorats i més dignes; el pistolisme i la infame llei de fugues; el covard assassinat de Galan i Garcia Hernández, com a epíleg. La monarquia, que també havia tingut el seu Rasputín en el cardenal Segura, era la nit. I la República neixia amb claror d'alba, entre cançons i visques.

Aquell dia el poble tingué una falla terrible: perdonà i oblidà. Els enemics d'ahir —que són els enemics d'avui, que aquell dia, per por, callaven— han demostrat que no mereixien el perdó.

... Han passat tres anys. I veiem amb un pasme dolorós —hem d'ésser sincers, no podem enganyar-nos— com la Repù-

ca es desvirtua, com ens escamotegen la República.

Tolerància suïcida envers els enemics.

Res d'exigir responsabilitats: ni per la dictadura i els negocis bruts de la dictadura, ni per les aventures al Marroc, ni per l'assassinat de Galan i Garcia Hernández, els retrats dels quals hem de cobrir amb un crespó negre.

El governador de Villa Cisneros asseient a la seva taula els militars facciosos del 10 d'agost.

Molts altres governadors, nomenats per la República, tenint toleràncies criminals envers els enemics de la República.

Tota mena de consideracions envers els que ahir foren botxins del poble i ho tornarien a ésser demà si podien.

La llei de fugues aplicada al parc de Maria Lluïsa, de Sevilla, per quatre *señoritos* monàrquics.

La fuga del contrabandista March. La insolència del tràns-fuga Albiñana. L'entronització de quatre arribistes, de quatre *profiteurs*, mentre els veritables republicans s'han quedat al carrer.

Els havers de la clerecia —a pesar del laïcisme de l'Estat— mentre hi ha milers i milers d'obriers en atur forçós.

Moltes festes, moltes moixigangues, molts vermuts d'honor i banquets d'homenatge, mentre hi ha qui no pot menjar.

Santiago Alba, ex-ministre de la monarquia, president de la República.

Rodríguez de Viguri, ex-ministre del gabinet monàrquic que assassinà Galan i Garcia Hernández, diputat.

Vallellano, home funest de la dictadura, diputat.

Ventosa i Calvell, ex-ministre monàrquic, diputat.

Lerroux, president del Consell de Ministres.

Tres anys de República. Tres anys que han estat com una penitència pel pecat comès el 14 d'abril del 1931: pecat de generositat excessiva, d'oblit, de perdó.

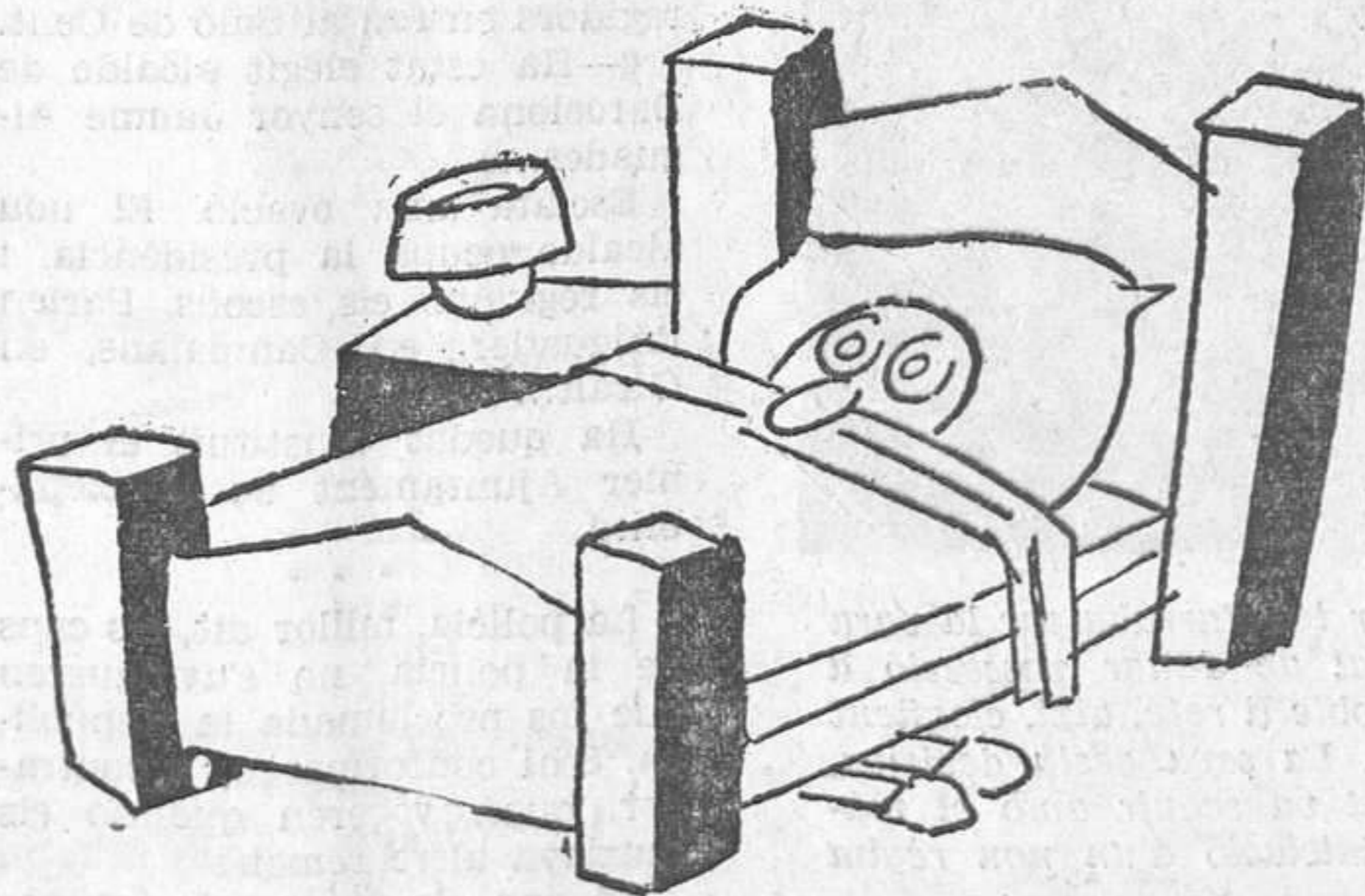
Tenia raó Ortega i Gasset: la República esdevé trista i negra. No podia ésser d'altra manera a mans dels que la vénen a terminis a l'enemic.

En l'alegria d'aquest tercer aniversari segurament que la meua veu dissonarà, desentonarà. Però jo no sé mentir, tinc l'orgull de no haver mentit mai i crec que val més dir la veritat —per dolorosa i cruel que sigui— que arribar a ministre.

No cantem en aquest tercer aniversari, amics. Oblidem petites rancúnies, petites vanitats, i unim-nos per a reconquerir la República i fer un nou 14 d'abril sense perdó.

LLUIS CAPDEVILA

(1) «Per la Justícia i per la Llibertat».

—Ai, Senyor... Fes que no em mori fins haver vist aplicar novament la pena de mort!

A B C assegura que al poble de Doña Mencia foren els comunistes els qui més s'engrescaren en les processons de Setmana santa.

I el senyor Salazar Alonso explica que molts comunistes sevillans anaven jòiosos pels carrers amb els passos a coll.

Es veu que aquí de qualsevol en diem comunistes.

Mitja figa, mig raïm A LA RESERVA

LLOPS NEGRES A BULGARIA

Al poblet búlgar d'Ouromkeni la gent està esverada per la presència de nodrides bandes de llops negres que ho abasseguen tot i sembren l'alarma a llà on passen.

Diuen que aquest fet duu ma-lestruga. L'any 1917, abans d'esclatar la guerra, hi ha haver, també, una invasió negra de llops. Ara temen, amb raó, que la història es repeteixi.

Si fa no fa, com a Espanya. Aquí la presència de llops negres, amb sotana, ha estat sempre presagi de mals averanys. No fa pas gaire, ha calgut guillotinar la constitució republicana, per tal d'atipar la invasió de llops de sagristia que amenaçaven amb devorar-ho tot.

EL PARAIGUES D'HENDERSON

El polític anglès, apòstol del pacifisme, Mr. Henderson, és un home previngut. A Ginebra s'ha fet famós el seu paraigües, que no desempara mai.

Actualment està reunida la Conferència-Paròdia del desarmament. Llevat del bon mister Henderson, els altres hi acuden amb el deliberat propòsit de no decarmar-se ni a fums de sabatot.

Ara discuteixen si és millor plegar el ram d'una vegada o bé canviar el rètol de la botiga. Enlloc de conferència del «desarmament» en diran del «rearment».

Tot inclina a creure que el paraigües de Mr. Henderson no prou per a preservar-nos a tots del xàfec que es prepara.

BOY-SCOUTS A ROMA

Els boy-scouts francesos, tot aprofitant les vacances de Pasqua, han visitat Roma i han desfilat, en correcta formació, sota els diversos arcs de triomf imperials que decoren les restes del Fòrum.

No sabem si els heurà estat mostrat tot el que a Roma hi ha per veure. Des de la cadira gestatòria dels papes a les fàbriques de punyals per a les milícies del «Duce». Tot això és molt substancios i educatiu per als joves francesos.

Els nostres veïns sembla que fien molt de l'amistat del nou Juli Cèsar de ciment armat, vulgus Mussolini. Hi tenen molta fe. Per això és perillós que els francesos, encara que siguin boy-scouts, vagin a Roma. Perquè hi ha allò, sabeu? «Roma veduta, fede perduta».

LA CIRCULACIÓ MÀGABRA

Encara que la capital d'Anglaterra tingui ella sola més habitants que dues repúbliques sud-americanes juntes, resulta excessiva la mitjana de 20 morts i 80 ferits cada dia per accidents de circulació.

Sembla que aquesta manca de seny dels conductors de vehicles ha provocat l'hostilitat del país. I ara està per començar una setmana de propaganda, per mitjà de ràdios, films, conferències, mitings, cartells i manifestacions contra el microbi de la velocitat excessiva.

Fins la Cambra dels Comuns ha hagut d'intervenir-hi. Ha votat, en segona lectura, un projecte que redueix a 70 quilòmetres la velocitat màxima dintre la població.

I pensar que no caldria tanta cosa! Amb que el nostre amic Vachier hi passés una temporada curta, tot quedaria arranjat. I per sempre.

MANERES DE SALUDAR

Hem vist una foto on tot de noietes belgues, uniformades a tal de col·legiales, saluden un bust del bon rei Albert.

No tindriem res a dir si no fos que la forma amb què el saluden no s'adiu gaire al liberalíssim esperit del que fou rei dels belgues. El gest de les noietes és exactament igual que el dels camises negres o els nazis o els albiñaristes espanyols.

No està gens bé projectar damunt un país tan simpàtic com Bèlgica l'ombra paorosa de la terrible epidèmia filotiranica que abassega el món.

RELATIVITAT DE LES DISTANCIES

El descobriment de la gravitació universal per Newton, dona a entendre que la proximitat dels cosos incrementa l'atracció. Caldrà sotmetre aquest cas a revisió, per tal com les teories de la relativitat hi tenen a veure.

França i Espanya són les dues nacions més pròximes al Marroc. Creieu que són elles les que hi fan més negoci? No, senyor. És França i... el Japó. L'imp i situat a una distància enorme de la vella terra de Mulei Hafid.

El Japó ha venut al Marroc per sis milions de francs, sense sense comprar ni un centim. Espanya ha comprat per set n'ha venut tres...

Entre el «dumping» i la perspectiva, les xifres proclamen com tot és relatiu.

CONTE

El jutge tracta, endebades, de reconciliar dos esposos barallats. —No —diu ella—. He perdonat massa. M'ha enganyat quinze vegades en un any, i he fet jurament que a la setzena em divorciaria.

—I per què a la setzena? —fa el magistrat.

I replica la que es vol divorciar:

—Perquè porta molt mala estruga que una dona sigui enganyada setze vegades en el mateix any!

Mania o no mania, la pobre no deixa de tenir raó.

Al senyor Lerroux, indubtablement, totes li ponen. L'èxit que va obtenint el seu equip governamental ha culminat en benefets innegables i mereix l'elogi desinteressat de totes les persones que s'interessen per la salut i la bona marxa de l'actual política predominant d'Espanya.

Als qui la memòria no ens és ingrata i hem seguit pam a pam totes les aventures polítiques de l'ex-famós emperador del Paralel no ens sorprèn gens ni mica l'actual actitud destrotada d'aquest home, puix que reconeixem que en part és una reproducció de les moltes calamitats que ja tenim anotades. Però les fantàstiques proporcions que ha adquirit el ritme desentonat del cap radical mereixen avui atenció a part i les considerem de pronòstic.

Perquè, entenem-nos. No havem quedat que amb la República els primers que havien de donar l'exemple fent esment d'imperficcions i aportant bones obres eren els propis republicans. Que ha passat, doncs, al senyor Lerroux que, tenint la paella pel mànec, amb una Constitució republicana democràtica el veiem acovardit com un home que ja s'ha fet a tot, fent exhibicions de republicanisme epilèptic i lliurat en cos i ànima als enemics mortals de la República?

Durant els primers episodis d'aquell 14 d'abril gloriós i quan el govern del poble seguia el curs equilibrat d'un règim democràtic, el senyor Lerroux, escèptic i desconfiat, va romandre en un quietisme sospitós. Nosaltres —sempre hi ha una hora tonta— creiem que aquell mutisme era com un acte de sinceritat de l'home que sap adaptar-se al corrent i sap deixar el pas lliure a altres homes d'un tremp més apropiat. El senyor Lerroux ens havia dit més d'una vegada que ell callava per patriotisme, perquè respectava els postulats del règim del poble.

Ah, però quan la carronya reaccionària pogués aixecar el cap i es vegé amb ànims per a envestir de ferm, el senyor Lerroux va despertar també del seu estancament voluntari i va cantar a cor amb els enemics

—Vostè dirà que sóc massa optimista, però jo encara confio que tornaran els bens al «clero»...

seculars de la llibertat les notes estridents obstructionistes contra l'obra liberal de les Corts Constituents i digué els mil penjaments del govern de la República.

Avui, en plena dominació cavernària, amb unes Corts reaccionàries, i quan la República es veu sabotejada pels quatre costats per gent de procedència borbònica, el senyor Lerroux ja no és més obstructionista, i fins es troba animat, per obra i gràcia de la influència maligna d'un *yo te empujo* misteriós que de cop i volta ha vingut a donar un alè confortador al seu circumstancial i enigmàtic predomini. Tol el que per al cap radical eren recels i angúnies quan la nau de la República marxava al compàs de l'experta batuta del mestre Azaña, ara són flors i violes quan està presonera del jesuïta Gil Robles.

Absurd? Paradoxal? El poble, com a jutge suprem de totes les coses, marcarà al seu dia el veredict de culpabilitat que condemni els farsants i els ingrats a la reserva a perpetuïtat.

El senyor Vinaixa, hoste carregós

Diu «El Camí», de València: «Quan Vinaixa deixà el Govern civil castellonenc, es convertí en hoste del governador de València, senyor Aguilera. El senyor Vinaixa i la seua esposa visqueren tres o quatre mesos a costa del senyor Aguilera. No hi havia manera de lliurar-se d'esta càrrega, ni de les factures que Vinaixa li feia enviar a més al seu «correligionari».

El senyor Aguilera no trobà per fi altra sortida que demanar al Govern que premiés el republicanisme de Vinaixa; en una paraula, que li concedís el que ells anomenaven abans un «enchufe». I així es féu. El senyor Aguilera donà a la premsa la notícia i el seu hoste, amb la seua esposa, se'n anà a Madrid, però no sense tenir abans l'import del billet.

Clar és que després don Alberto deia a tots que havia estat més llest que Vinaixa, car li havia fet firmar un rebut de mil pessetes. Esperem que ara, en arribar a Madrid, el cobri»

L'aleshores Plaça de Sant Jaume, era, el 14 d'abril del 1931, el centre vital de Barcelona. Al Palau de la Generalitat, el senyor Macià acabava de proclamar l'efimera República Catalana, que féu possible la República espanyola. Una emoció intensa planava sobre la multitud, aquella emoció dels grans moments històrics que es viu només una vegada en la vida. Les noves arribaven i desvetllaven esclats d'entusiasme, que es traduïen en visques, en ovacions, en les notes greus i impressionants de «Els Segadors», en el cant vibrant de «La Marsellesa»... Arribaven també els obligats rumors... Les noves fantososes, els fruits de la imaginació ciutadana. I mentre el poble emplenava la plaça, al Palau de la Generalitat uns patriotes estructuraven la Catalunya del demà i a l'Ajuntament, els elegits del poble, constituïen el primer consistori de la República...

ANTIAUTONOMISTES

La traïció de les dretes,
l'Estatut basc i la ver-
gonyosa conducta de la
Lliga

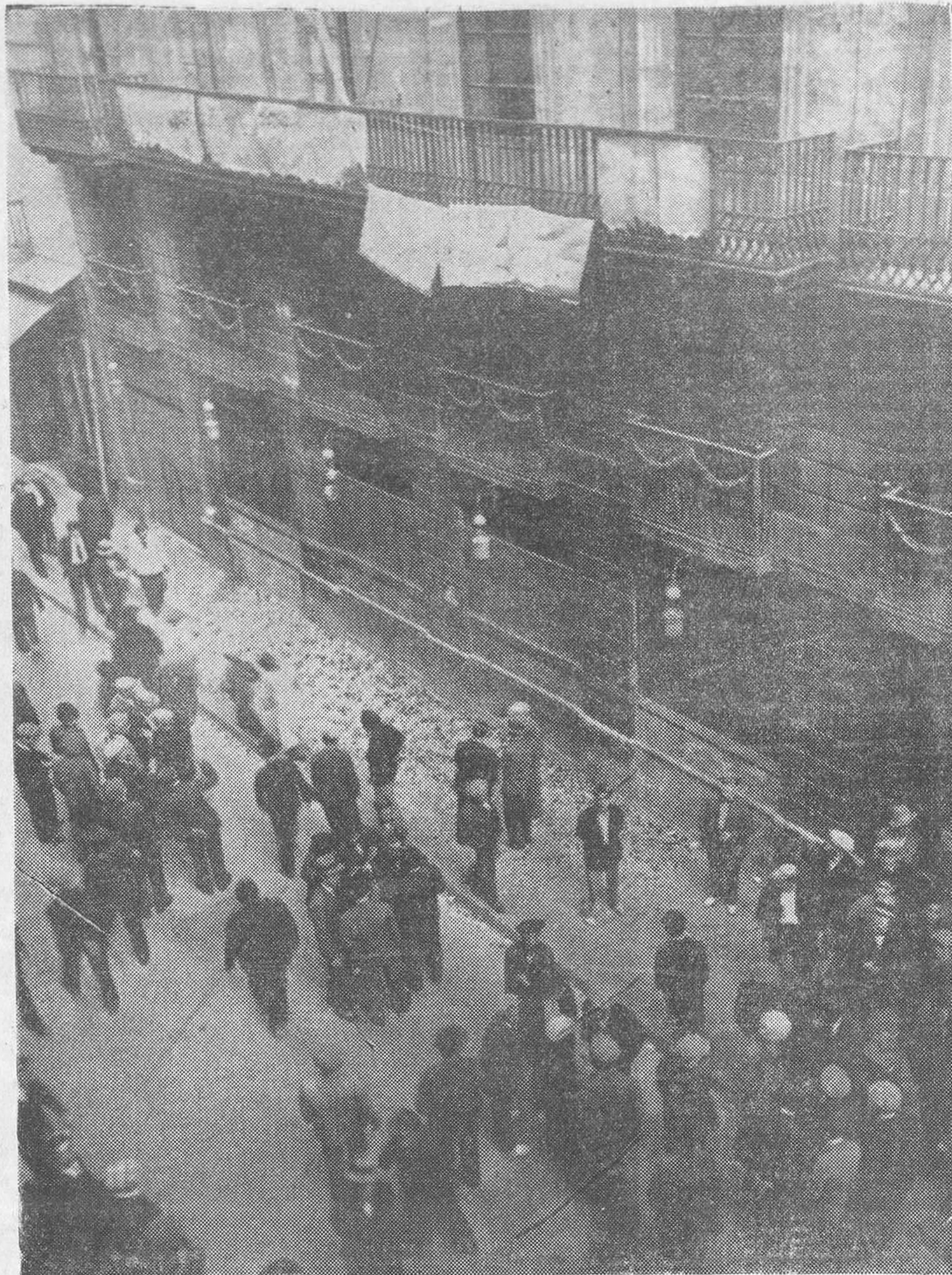
«Els bons amics es coneixen en les necessitats», diu un vell adagi català, i així mateix ho han pogut constatar els nacionalistes bascos en el començ de desfeta de llur Estatut, que representa els ideals d'Euscadi. Les dretes espanyoles, en aquest afer han demostrat una vegada més els baixos procediments que solen emprar en tots els seus actes. La traïdoria, com els digué en tirar-los-ho en cara, enmig d'un fort aldarull, el diputat nacionalista basc senyor Careaga, en abandonar el saló del Parlament. No és, doncs, estrany que aquest criu de «traïdors» hagués eixit d'una gorja en què el desesper havia fet presa després d'haver confiat en les promeses d'uns homes que haurien de donar exemple d'una integritat absoluta. Quina confiança volen que els tingui el poble després de procedir de la manera més informal que pugui imaginar-se?

Els diputats bascos han vist difícil la consecució de llurs aspiracions autonòmiques i per tant no té res d'estrany que s'hagin format el propòsit de no tornar al Parlament, perquè no tenen ja cap esperança alentadora.

El cop que ha rebut la minoria basca en la representació de les aspiracions de tot un poble, és també dolorós per a nosaltres els catalans, ja que sentim una gran simpatia per aquells que, com nosaltres, lluiten per conquerir unes llibertats de les quals són mereixedors i tenen dret a ésser atesos.

I els diputats de la Lliga, de bracet amb vergonyosa conxorxa amb les dretes espanyoles antiestatutistes per essència i que propugnen per anorrear les poques llibertats que ens han reconegut als catalans. Es un contrasentit que uns homes que sempre han fet protestes de tenir idees autonòmiques ara els interessi més les bones relacions amb uns homes que sistemàticament combaten tota idea d'alliberació patriòtica.

To en estranya aquesta manera de procedir dels amics del senyor Cambó, quan en realitat el que sempre han defensat durant llur actuació no han estat pas les nobles aspiracions del poble català que ara estreny les mans a Bascònia, sinó que per damunt dels interessos regionals, per a la gent de la Lliga n'existeixen altres més sagrats com són l'alta banca i les grans finances per a poder-se'n lucrar tota la gamma d'amics i la conxorxa lligaire.

Aquella tarda del 14 d'Abril del 1931, el poble de Barcelona, amo i senyor de la ciutat, va palesar el seu civisme. Ple de joia per l'esdeveniment gloriós, va mostrar-se benèvol amb els vençuts i va voler iniciar el nou règim amb un respecte, potser exagerat, envers les persones i els béns dels opressors. En llançar-se al carrer, va omplir-lo de cantúries. Tota la ciutat vibrà d'entusiasme. El goig havia fet oblidar els greuges...

Solament hi hagué una excepció justa, obligada, legítima. Grups de ciutadans assaltaren els locals del Sindicat Lliure, situat al carrer de la Unió, cau d'assassins a sou de la plutocràcia i de la monarquia. La indignació popular ho destroçà tot, pensant desfer-se per a sempre més d'aquella organització vergonyosa, de trista recordança...

Amb un pressupost de prop de mil milions inicials de déficit, el Govern Lerroux ha regalat, anticonstitucionalment, 16 milions a la clerecia i pretén anar a la confecció d'un pressupost extraordinari com els de la diòcesi.

No hi calen comentaris.

L'ensarronada del se-
nyor Lerroux

Quina manera, el senyor Lerroux, de fer combregar els republicans amb rodes de molí. No sabem ni podem capir que la funció dels capellans sigui una funció competible amb la d'un recaptador de la contribució; ni sabem tampoc que els administradors de religió, cosa espiritual i per tant ultraterrenal, fossin considerats igual que els administradors de la hisenda pública, cosa material i terrenal.

En temps de la Monarquia, durant la qual el rei ho era per la gràcia de Déu, ho trobàvem naturalíssim, que aquesta gràcia deífica l'hagués de pagar amb or, encara que el millor que podia fer era pagar-la socorrent els necessitats i instruint els analfabets; amb amor als humils i no convertint-se en protector ni condicional dels superbs proscrits per la religió. Però això a ell no li interessava i no li calia tenir-ho en compte: per això pagava amb or aquella gràcia (única que en l'altra vida li podia demanar comptes), per

la qual esdevenia amo i senyor de fer el que li donés la reial gana. Però ara que per la gràcia dels ciutadans l'Estat és republicà, i laic, per més detalls, no ens és possible d'empassar-nos aquesta ensarronada del senyor Lerroux, per anticonstitucional.

El pensar de la majoria dels catòlics espanyols és el mateix pensar, o, millor dit, està inspirat en les paraules del senyor Romanones, el qual digué, amb motiu de l'aprovació dels havers de la clerecia: «Vale más pájaro en la mano...» Sí, és clar: els diners de l'Estat són segurs (L'Estat és laic, no té religió; fa riure, oi?), mentre que la sensibilitat caritativa de la gent catòlica i fanàtica d'Espanya és molt limitada, i, per tant, insegura.

Amb l'avarícia, els catòlics espanyols, els fidels, demostren tenir poca fe considerant que la missió dels capellans és de sacrifici, d'exemple, de mansuetud i de fer vers el diví. Doncs si els que hi creuen i se'n serveixen pensen així i el

seu cor bondadós els diu que no han de pagar, per quins set sous l'Estat, que és laic, i que no els necessita per a res, els ha de subvencionar? El recaptador de contribucions treballa per a l'Estat, per als ciutadans en general, mentre que el capellà treballa per a la seva comunitat particular.

Mals temps corren per a la fe i per als administradors públics de religió, que inseques de la caritat dels seus creients, es troben en la necessitat de pidolar un sou per a llur subsistència a un Estat que és laic.

Així com per a la conservació del cos de l'individu cal la intervenció del metge, i aquest cobra per cada intervenció, la mateixa cosa ha de fer el capellà quan ha d'intervenir en la conservació de l'esperit del creient: cobrar-li el servei; car el metge, i el clergue, per subsistir han de menjar.

Els clergues espanyols, després de malparlar i conspirar contra la República, no es donaran vergonya de posar-s'hi a sou.

I ENCARA ELS REGALEM
«QUARTOS»!

L'Església deu a l'Estat
tres mil dos-cents mi-
lions de pessetes

El senyor Gordon Ordax, en combatre la concessió d'havers a la clerecia, va palesar com l'Església encara és deutora a l'Estat d'una milionada.

Vegeu el que va dir, segons el Diari de Sessions:

«Primer, que l'Església catòlica no necessita per a res aquest auxilli de l'Estat laic; segon, que per incompliment de l'article 38 del Concordat del 16 de març del 1851, l'Església deu a l'Estat de 2.000 a 3.200 milions de pessetes; tercer, que és perfectament aplicable el precepte per virtut del qual l'Església ha de donar a l'Estat espanyol el 20 per 100 de tots els seus béns, més els interessos de demora (Un senyor diputat: I la prescripció?) No hi ha prescripció, en aquest cas, perquè, segons acord d'un Concili de Leon, la prescripció no existeix per a l'Església catòlica (Rumors. - Un senyor diputat: Però era per a ella). Sí, és la llei de l'embut, que sempre ha estat practicada per l'Església en totes les seves relacions amb l'Estat.

L'Església té múltiples, extraordinaris mitjans de recollició de diner per a atendre els seus ministres. Els té en aquests agres pius, l'interès dels quals calia lliurar a l'Estat per atendre a les necessitats del pressupost de culte i clerecia, i que no han estat lliurats. Nou milions té la diòcesi de Madrid; 33 milions té la diòcesi d'Avila; 12 milions té la diòcesi d'Astorga, i així successivament. Les confraries sobre les quals, canònicament, pot imposar tributs l'Església són, a Espanya, riquíssimes. En tindrem prou amb un sol exemple, el de la Venerable Orde Tercera de Penitència de Sant Francesc, de Madrid, que ella tota sola té més cases que entre Romanones i Allende plegats, que són els propietaris més rics.»

Vosaltres creureu que aquesta sòlida argumentació va produir cap efecte? Us equivoqueu. Els diputats de dreta, centre-dreta i extrema-dreta varen fer com si sentissin ploure...

Quina escombrada caldrà fer, quan l'ocasió arribi!

—Observo que a aquell senyor de la taula del davant el serviu millor que a mi... Em queixaré a l'amo...

—Precisament seu a la taula del davant.

COM FA NEGOCI LA CLERECIA

Uns capellans que en la grip i el restrenyiment, i venen objectes «escriptori»

Tenim a les mans una revista que es titula «Lourdes» i és «òrgano del Asilo de Ntra. Señora de Lourdes, de Murcia».

El seu text és molt divertit. Però no és el nostre objecte comentar-lo. No ens vega d'ocupar-nos d'aquesta literatura cursi de convent. Solament farem lleu referència a un article en el qual es demanen almoines «a profit de la clerecia desamparada». Així, tal com sona.

Un paràgraf d'aquest article diu així:

«Siempre inspiran los pobres compasión y misericordia; siempre se conmueven las entrañas de los misericordiosos cuando ven las llagas, las úlceras, la miseria de los que imploran la caridad; pero si esta caridad se implora hoy a favor de los sacerdotes del Señor, de aquellos que con sus manos unguadas con el óleo santo te administraron el Santo Bautismo, te dieron la Sagrada Comunión por primera vez, ayudaron a bien morir a tus padres y seres queridos; aquellos que rociaron tu tumba con el agua bendita en el último responso, cuando en este mundo lo hayas dejado todo, todo y para siempre... estos pobres sacerdotes te han de mover a compasión y misericordia.»

Una pregunta: Ara que els capellans tenen assegurat el sou, què en faran, els de Lourdes, de les quantitats recaptades?

L'objecte principal que ens ha mogut a ocupar-nos d'aquesta publicació és l'escandalós negoci que fan els capellans de l'asil, totalment al marge de la Llei. Llegiu els anuncis que segueixen, copiats de l'esmentada revista, i en quedareu convençuts:

«LOTE (propio para escritorio). — A las personas que nos manden 15 pesetas, le mandaremos los siguientes objetos: cien cartas y cien sobres timbrados; cien targetas de visita con sus sobres; cien volantes con sus sobres, y una estampa

en negro, copia del Santo Cristo de Velázquez, en colores, de 51 x 40 centímetros.»

«SELLOS ANTIGRIPALES DE SAN ANTONIO. — Tiene usted la gripe porque quiere. Los sellos antigripales San Antonio curan la gripe, resfriados y trancazo en veinticuatro horas. Remedio infalible.»

Caja de SEIS sellos se manda por correo libre de gastos el que nos mande por giro postal TRES pesetas para los pobres niños huérfanos del Asilo de Nuestra Señora de Lourdes.»

«REGALO EXTRAORDINARIO. — A la persona que nos envíe 15 pesetas para los huérfanos, les regalaremos una imagen de busto de San Antonio, de 20 centímetros de altura, con su niño, muy fina, muy bonita, una novena del Santo, un triduo, un oficio breve cincuenta de los trece minutos, 100 targetas de señora o caballero con sus sobres, una caja de jabón de olor para tocador de señora y una caja de polvos para limpiarse los dientes, con su magnífico y elegante cepillo.»

«SELLOS DE SAN ANTONIO CONTRA EL ESTREÑIMIENTO. — Poderoso remedio contra el estreñimiento, compuesto a base de plantas vegetales; no irrita; pueden tomarlo aun las personas más delicadas. Caja con 20 sellos, 2'50 pesetas. Los pedidos al señor Director del Asilo de Nuestra Señora de Lourdes de Murcia.»

Comentaris? Cap. Demà Espanya celebra el tercer aniversari de la República... I passen aquestes coses.

El senyor Romeva, de l'autonomisme del qual no podem dubtar, s'ha vist obligat a deixar de col·laborar a El Matí...

Era una nota discordant, pel que es veu.

I el senyor bisbe no estava content.

Heus ací una puerilitat transcendental. El poble, poques hores després de proclamada la República, va demanar que al balcó del Palau de la Generalitat hom posés la simbòlica escultura. I aquesta, en aquells moments de vibració, de nerviosisme, d'emoció patriòtica, va presidir, amb la serenitat del marbre, el recobriment de Catalunya.

D'on sortí, l'escultura? Qui la portà? Ningú no ho sap. Ningú no s'interessava a saber-ho. En aquelles hores renovadores, el bust de la República, o, millor dit, l'habilitat per a simbolitzar el nou règim prometedor de llibertats, tenia tot el valor d'una idea dominant. Representava la voluntat de tot un poble. Per això la seva col·locació al balcó del Palau de la Generalitat va ésser acollida per tothom amb satisfacció i respecte.

AHIR, COM AVUI

La Lliga, enemiga de la República

La Lliga és enemiga de la República. Ho és i ho ha estat sempre. Tota la seva actuació ha estat monàrquica i quan ha sospitat que el fervor republicà del poble podia donar un que sentir al seu protector i amic, el Borbó, ja han tingut cura, els homes de la Lliga, de desorientar l'opinió i entrebançar les coses!

La Lliga, un cop proclamada la República, ha procurat fer-li la traveta. I avui, més que mai, segueix aqueixa tàctica indigna, s'alia amb els enemics del règim i traeix Catalunya, el nom sagrat de la qual ha fet servir d'esquer per als seus negocis.

No recordeu, lectors, aquell article «Antirepública», del senyor Cambó —el polític menys clarivent dels nostres temps— publicat a «La Veu de Catalunya», tres dies abans d'ésser proclamada la República?

Aquestes paraules, més que tots els comentaris que hom podria fer-hi, són el millor reflex del sincer republicanisme dels lliguers:

«No, la revolució no vindrà: no hi tingueu, els republicans novells, la menor esperança! El nombre dels inconscients que creuen encara que tot l'enrenou que s'es mogut a Espanya pogués tenir per fi la República burgesa d'Alcalá Zamora, resta ja reduït a poquíssimes persones: socialistes, llibertaris i comunistes han tingut la lleialtat de parlar prou clar perquè no pogués subsistir la menor il·lusió, llevat d'aquells que, als 50 anys, anirien als llimbs al moment de llur traspàs.

La revolució no vindrà, ni per obra de l'exèrcit, ni per acció dels revolucionaris: L'hauria d'acordar el govern i signarla el rei, perquè pogués venir de R. O.

Els que prediquen la revolució obliden que a Europa, ja fa més de mig segle, no hi ha més revolucions que les que fa l'exèrcit i les que el govern consent.

Que un govern que ocupa el poder —no uns conspiradors que el pretenen!— acceptés com a programa a portar a les

Corts el problema de Catalunya expressant el pensament en forma immensament més precisa i més àmplia que les vagues fórmules del pacte de San Sebastián. I el compromís obtingut per la Lliga el signen homes que, segons totes les probabilitats, tindran una respectable majoria al pròxim Parlament.

Ciutadans de Barcelona! Aquestes eleccions, a més, tenen una alta significació del seu caràcter municipal, tenen una alta significació política. Si triomfessin els revolucionaris, començaria per a Espanya un període d'eixorques convulsions. A Barcelona, sols les candidatures de la Lliga, junt amb la més pura idealitat, són símbol de pau i de normalitat.»

El qui després de llegir aquestes ratlles pugui creure en el republicanisme del senyor Cambó, mereix anar al cel en cos i ànima.

Però no hi creu ningú.

El divertit ministre Salazar Alcnso —aquell que vol restablir la pena de mort— resulta que és president honorari d'una entitat del partit lerrouxista, a Madrid.

Això no tindria cap importància, si no fos que es tracta d'una entitat femenina. Res més.

—No hi ha altre camí. Aurem de llançar-nos al carror per a proclamar la República altra vegada!

—Noia, caldrà tornar a netejar tot això!

Catalunya, poble parlamentari De l'antiga Generalitat a la moderna

El senyor Francesc Macià, el dia 14 d'abril del 1931, va publicar un manifest, que començava amb aquestes paraules: «Interpretant el sentiment i els anhels del poble que ens acaba de donar el seu sufragi, proclamem la República catalana com a Estat...»

Les forces militars, així com els organismes civils dependents de l'Estat espanyol reteren honors i acatament aquells dies, al President de Catalunya.

Tres dies després, vingueren a Barcelona tres ministres del Govern provisional de la República —els senyors De los Ríos, Nicolau i Domingo— per tal de convenir amb Catalunya extrems de convivència general, o sigui, tractar de com havia de quedar articulada el fet revolucionari català al nou règim.

Per tal d'evitar situacions de perill a la República espanyola, tot sacrificant-se en ares d'una concòrdia, i prèvia segure-

tat absoluta del compliment del pacte de San Sebastián, s'acordà conviar el nom de República Catalana, i que «actuï el Govern de Catalunya, en endavant, amb el nom, de gloriosa tradició, de Govern de la Generalitat».

Avui, en recordar aquest fet històric, tan íntimament lligat amb el de la proclamació de la República, ens sembla oportú parlar del que era i el que significava la vella Generalitat Catalana.

Aquesta, en temps de Pere III, el Cerimoniós —en el regnat del qual degué fundar-se— no significava precisament tot el conjunt de llibertats i de privilegis que Catalunya tenia. Creure això fóra un gran error. La Generalitat no era llavors més que una part d'aquestes llibertats. Molt abans d'ella, existien ja les Corts catalanes. Catalunya fou, durant l'edat mitjana, el poble parlamentari per excel·lència. Molt de temps a-

bans que Anglaterra adoptés aquest racional sistema de governament, nosaltres ja posseïem un parlament que funcionava a la perfecció. Pere III fou, podem dir, el monarca català més parlamentari de la seva època. Durant els 52 anys que durà el seu regnat, reuní Corts 30 vegades. Fou durant aquest temps, doncs, que tingué lloc la Generalitat de Catalunya.

En un principi, el mot Generalitat significava la totalitat de la terra. Uns anys més tard, es fundà una comissió permanent delegada per les Corts i que tenia per missió fer acomplir aquells acords i aquelles disposicions preses per les pròpies Corts. A aquesta comissió se li donà el nom de Diputació del General. Com que el nom resultava un xic llarg, el poble l'escursà anomenant-la «General» simplement, i de «General» vingué «Generalitat».

La Generalitat, que en un principi fou un organisme de caire econòmic, esdevingué després un organisme de caire polític.

La Generalitat estava formada per un nombre de diputats representants dels tres braços, que eren: el braç eclesiàstic, el braç militar o aristocràtic, i el

braç popular que rebia el nom de reial (pertanyent al rei).

El nombre de diputats varià molt en el transcurs dels temps. En un principi fou de vuit diputats, després es reduí a sis, més tard a quatre, i finalment a tres. Un representant de cada braç. D'aquests representants o diputats, era president de la Generalitat el que ostentava la representació del braç eclesiàstic. Es per aquest motiu que Pau Claris en fou president.

La Generalitat tenia un patrimoni propi. Aquest patrimoni s'alimentava per mitjà de la recaptació d'alguns impostos, principalment sobre la indústria tèxtil, llavors molt en voga. La Generalitat posseïa també un magatzem de municions i un arsenal per tal de proveir el Sometent en cas d'invasió de la nostra terra. Posseïa també una marina de guerra destinada a la defensa de les nostres costes i a la protecció del comerç. I, a més, la Generalitat tenia encara al seu càrrec moltes funcions de caire inferior.

Aquesta vella institució catalana rebé la primera ferida cruel quan, amb motiu de la mort de Martí l'Humà —que finí sense deixar fills— i en ocasió del compromís de Casp, es lliurà la corona catalana a Fer-

ran d'Antequera, príncep castellà, contra tots els drets que posseïa Jaume «El Dissortat», príncep català, per intriga de l'anticatalà Sant Vicenç Ferrer.

Llavors era precisament quan Catalunya era més rica i poderosa. Llavors comptava la Catalunya peninsular amb València, Aragó, Catalunya pròpiament dita, Rosselló i Provença —terres de ca mar— i la Catalunya insular, amb Balears, Còrsega, Sardenya, Cecília, Atenes i Neupàtria —terres de la mar.

Aquí començà la nostra dissort i ja la Generalitat anà rodolant sempre avall, fins arribar a la seva total desaparició per ordre d'aquell Borbó de mala memòria que fou Felip d'Anjou, dit Felip V, que heretà la corona d'Espanya en extingir-se la Casa d'Austria.

Després d'una sèrie de segles de lluita, hem pogut, per fi, amb la proclamació de la República, fer sorgir altra vegada, clara i radiant, com a lluminosa esperança per al complet reconeixement de totes les nostres llibertats, la Generalitat de Catalunya.

Llegiu cada dia
LA HUMANITAT

Roqueta, el nostre dibuixant, ha portat al paper la impressió memorable d'aquella jornada històrica. Joia, entusiasme, vibració. Banderes al vent. Músiques i cànctics. Visques i aplaudiments I, per damunt de tot, emoció, una pregonera emoció...

COL·LABORACIO

Oh! follia separatista dels catalans

Eren les dues de la tarda quan em disposava a dinar entaulat en un hotel d'una ciutat de la Pampa Central, després d'haver fet un viatge de 17 hores de tren i 3 de «sulky». Portava molta fatiga i molta gana. Per la companyia americana és costum dinar a les 11. Per tant, a l'hotel hi havia un sol comensal, al qual vaig fer companyia a la mateixa taula. Per a menjar, a la cuina de l'hotel no hi ha més que sopa i «ranas frites». Maleïda sigui la gana quan hi ha poc menjar, deia jo. Però, és mungen granotes, a l'Amèrica? A l'Amèrica som, doncs vivin granotes.

Amèrica! Gresol de races! Amèrica! Terra on les diferents idiosincràcies, amb el tracte de cada dia s'arriben a identificar. On el cristià de Roma es casa civilment amb una filla d'Israel i el francès parisenc amb la més luterana donzella de Baviera. I tenen fills! Fills que estimen els pares i la terra que els ha vist néixer i que no parlen com ells, però que quan són grans diuen: «Mare, m'agradaria saber l'alemany». «Pare, ensenyeu-me el francès». I això és amor al pare, amor a la mare, amor a la humanitat.

Amèrica! Gresol de races! La civilització t'ha triat perquè siguis la personificació de la germanor humana.

Jo tenia 21 anys. Bo i menjant, comentàvem amb el company de taula, burgalès de 45 anys, viatjant de teixits d'un fabricant català establert a l'Argentina, la situació espanyola. Jo vaig notar que discrepàvem seriosament en apreciar les coses d'Espanya.

Ell també no comprengué i recarregà la nota.

Era aquell desgraciat any en què els reservistes catalans s'inbordinaven al moll de Barce-

lona i no volien ésser portats a l'escorxador etern.

«Desde la cumbre bravía que el sol indio atornasola hasta el Africa que inmola sus hijos en torpe guerra...»

Era l'any que, fracassat, per mant defalliment, el moviment revolucionari, era foragitat a França Sol i Ortega, mentre Alexandre Lerroux, que tornava d'Amèrica —oh, integritat política!— es desviava... com sempre, com ara, de la ruta, i en lloc de desembarcar a Barcelona, on l'esperaven els companys, desembarcava a... Marsella.

Era l'any del «Barranco del Lobo». Era l'any que la clerecia i el borbonisme assassinaven alevosament Ferrer i Guàrdia... Era l'any negre i roig, del negre de sotana i del roig de sang que la maleïda monarquia imposava al noble poble espanyol. Ai, burgalès! Com recordo encara la teva fòbia imperialista. Com evocaves Carles V, Felip II i Alfons XIII. Mòmies venerades per l'obcecació d'un mal entès per Lleó XIII; és el mateix patriotisme.

Era l'any 1909. Jo tenia 21 anys i ja era republicà. Ho era perquè ho era el meu pare i ho havia estat en vida el meu avi. Ho era perquè vivia en una nació controlada republicàment, i més que tot, ho era perquè conservava un record agradable de la meua infantesa; la manya carícia d'un vellet escanyolit que portava abric i barret fort, color de xocolata, que es recolzava en un bastonet; un vellet que portava ulleres i que li ornamentava la cara una barba blanca com la neu; un vellet que semblava més vell que la figura legendaria en què es simbolitza el temps.

Aquell vellet que des del Centre Federal (avui Col·legi Pei), fins a l'estació l'acompanyàvem alguns vaillets fills de bons republicans, entre els quals recor-

do Carreres, Lluç, Valls i alguns que no anomeno, perquè s'averonyirien d'haver traït l'ideal que els pares els inculcaven. Tots portaven un llacet federal agafat al davantal i jo portava una bandera... Qui podia suposar que la mateixa bandera, després de més de vint-cinc anys, podria flamejar lliurement? El 14 d'abril de 1931, a les cinc de la tarda, el meu germà, dret sobre l'autobús que portava la companyia Mestres-Querol, orgullós d'emoció, l'arborava, tot fent-li donar un tomb per la Rambla de Figueres, seguí després per la carretera de Perelada i deixava espantats els vilabertranencs i els carrabiners i guàrdies civils que fins Espolla trobarem.

Oh, bandera! Vella, velleta, que un dia acomiadaves Pi i Margall joiosament i un altre dia, més joiosament encara, soterraves la monarquia.

Reposeu, Pi; que ara la meua bandera ha començat a fer la feina que vós li encomanàreu!!

... A mesura que anàvem parlant, el burgalès s'excitava. Per a ell els reservistes catalans, en no voler anar al Marroc traïen la pàtria. I, és clar, arribà l'escat final. Jo era català; ell, castellà de Burgos. S'imposava la provocació.

Ell la tenia a flor de llavis, jo la pressentia, la temia...

«—Si vosotros, los catalanes, fuéseite españoles...»

—Cómo dijo, señor? Yo soy español.

—No. Usted es catalán.

—Español.

—No; catalán.

—Bien, sí. Pero catalán español.

—Los catalanes no sois españoles.

—Desde cuándo?

—De siempre. No lo sois ni lo seréis jamás.

—Bueno, pues. Soy catalán.

—Así me gusta. La verdad ante todo.

Oh follia separatista dels catalans!!

Aquell castellà de la terra de l'Albiñana tenia 45 anys. Jo 21. Era l'any 1909. Erem a Amèrica. Amèrica, gresol de races!! Terra de germanor universal!!

RAFAEL TEIXIDOR

Heus ací com Opisso, el magnífic dibuixant, va copsar la diada del 14 d'Abri. Ningú com ell per a sentir l'emoció d'aquella diada. Opisso, ferm republicà, va ésser un dels ciutadans que acompanyaren Lluís Companys a possessionar-se de l'Alcaldia de Barcelona, i determinà, amb aquell gest, el fet revolucionari. Opisso publicà en un volgut coHega aquesta impressió allegòrica d'aquells moments de grata recordança...

La humanitat futura a mans de l'infant d'avui

A «Noranta-tres», episodis de la revolució francesa portats al paper per l'admirable ploma del gran defensor de l'infant Victor Hugo, trobem el següent paràgraf, bell i eloqüentíssim: «El cànctic més sublim que pot sentir-se al món és el barboteig de l'ànima humana en llavis de la infantesa». Els nostres ulls el copsaren tot seguit i palesaren l'afirmació. Sentim una gran admiració per la literatura hugoiana. Però si ella és admirable i humana per excel·lència, quin qualificatiu donarem a la seva oratória? Qui no recorda, més ben dit, qui no ha llegit el magnífic discurs que pronuncià en el 1850 a l'Assemblea Legislativa de França, defensant el dret de l'infant a la llibertat d'ensenyament? Ell vetllava per l'ànima de l'infant perquè veia en la seva cultura i en els seus sentiments el millorament de la Humanitat de l'esdevenidor. Victor Hugo hi veia clar.

Convivint prop de l'infant es quan un home s'adona de la realitat que encadenen les paraules del «graf esmentat més amunt. Els mots entretallats que pugner per sortir a flor de llavis; els esclats d'alegria que palesen en veure la mar o qualsevulla persona a ells grata i que no podent-la expressar amb paraules coordinades la tradueixen en barboteigs, en llampegueig d'ulls, seguits de la rialla; ja són els cops de manetes que esbocinen tot allò que arriba al seu abast...

Tot és un poema, tot és un cànctic sublim. La sublimitat de l'infant! L'ésser que comença a emprendre el camí abrupte i despietat de la vida! L'home del demà primer! Aquell demà de la gran incògnita que pesa damunt la Humanitat com un feix abasegador de faltes comeses.

Què en sortirà, d'aquest infant d'avui? No res més ni res menys que allò que nosaltres vulguem.

Com es desxifrarà la incògnita del seu barboteig? què vol dir la seva obra, tal com l'home d'avui desitja?

Abans de tot, perquè l'obra sigui ben perfeccionada, cal que l'infant pugui ben robust i ben sa. De cos, d'esperit i de consciència. La moral humana està corrompuda completament i sols un camí resta per al seu millorament. O, més ben dit, per a la seva dignificació. Només hi ha com a sedant l'infant d'avui, que pot depurar-ho tot demà.

Han passat centúries, s'han extingit moltes generacions i el món, impertèrrit, segueix la seva ruta anormal i d'indignitats. Mai no s'ha volgut pensar en l'ésser sublim que és l'infant per a aquest destí que tant li escau. Hora és que ho fem sen-

dilació. No s'efumi una altra generació sense posar-ho en pràctica.

Si metges i professors són humanistes i els pares són conscients, la salvació de la Humanitat està a l'abast de les seves mans i del seu cervell. Cadascú que treballi des del lloc que li pertany. No han de fer res més que acomplir amb llur deure. Deure sagrat i ineludible. Si manquen a aquest deure, cometen una traïció, un crim de lesa Humanitat.

I ara, per acabar, aquí va un botó de mostra de com la Humanitat pateix una crisi immensa de moral. Es una conversa que hem tingut la dissort d'escoltar entre dues persones, dos homes: «Si no ve una altra guerra, el món està perdut. No hi ha més remei, s'han de matar uns quants milions d'homes. Sobra gent, damunt la terra».

Ara digueu-me: Es possible que amb més paraules puguem dir-se més barbaritats? Es que aquells dos cervells atrofiats — que fatalment són els únics que sobren al món — no tenen en compte que al món resten encara per poblar i per conrear més de les seves tres quartes parts? Però, deixant això de banda, és que per llei natural els éssers humans no venim a la vida i ensems anem a la posta amb un ritme normal i acompassat?

Direu: «Al Japó ja no hi cabem». I bé; potser sí. El Japó és, en aquest cas, l'excepció de la regla. Però aquesta excepció ben mirat tampoc no existeix, ja que és precisament la síntesi d'això que ataquem. L'increment procreador del Japó és un mitjà. Llur intuïció els porta a procrear. El seu esperit imperialista i guerrer és la resultat de llur grandiosa població humana.

Fixem-nos també en Itàlia, un altre poble imperialista. S'arriben a fer dotzenes de casaments diaris, només que per mantenir aquella idea que alimenten. I prou. Hem estat més extensius del que volíem.

FERRAN CUBELES

Diuen que l'ex-governador de València, senyor Aguilera, va rebre un telegrama circular del Ministeri preguntant-li quina era la situació d'aquella ciutat.

El senyor Aguilera, que entenia sempre les coses per la banda de l'eufòria, contestà també telegràficament que allí es disfrutava un clima esplèndid i que la seva esposa fins havia augmentat uns quants quilos.

Així es comprèn l'èxit, veritat?

Cartes de fora

Us preguem que ens envieu nota de tots els atropellaments, de totes les injustícies, de totes les pretolades que contra la República maquinin la gent de dretes, els cacics d'ahir que volen seguir essent cacics avui. Cal no silenciï l'obra criminal d'aquesta gent. Cal donar-hi una publicitat atterradora.

Les pàgines de LA CAMPANA DE GRACIA estaran obertes a totes les vostres veus de protesta. Contra el propietari feudal, contra el capellà racciós, contra l'innoble cació, llanceu la vostra veu acusadora i justiciera.

CANET DE MAR

La festa dels vells

Hem celebrat enguany la festa d'homenatge a la Vellesa i el més interessant d'ella ha estat el parlament del ciutadà Josep Comerma, rector de la parròquia de Canet.

Digué que els obrers havien de sindicar-se per a defensar llurs interessos, que havien de fomentar les cooperatives de consum, que els vells havien de gaudir d'un benestar sense necessitat d'actes com el que celebràvem i que la gent de capital tenien el deure i l'obligació d'ajudar aquesta obra social. Remarcà que el que deia no eren paraules revolucionàries, sinó que era a l'encíclica del Sant Pare actual.

No cal dir que la política social que el ciutadà Comerma inicià en el seu interessant parlament es vegé que seguia les instruccions donades de Roma, on fa poc va fer un viatge, i fou condecorat, segurament per les campanyes que ha portat a terme contra la República.

Els homes representants de l'Església Catòlica han estat oportunistes en tot temps.

Lleó XIII, en el seu temps, farró publicà una encíclica amb programa social, però era un temps en què l'ideari socialista anava divulgant-se i, per a contrarestar-lo, sortí el socialisme catòlic.

No ens ha d'estranyar, doncs, que avui torni a estar de moda la propaganda social iniciada per Lleó XIII; és el mateix programa de Gil Robles, de Dollfuss i de tots els dictadors feixistes.

L'obra social catòlica forçosament és un fracàs; en vint segles de domini ens trobem en una situació mundial insostenible; a tots els països tenen el greu problema de l'atur forçós; la societat capitalista no troba cap més sortida que una nova guerra que destrui uns quants milions d'éssers humans; les dretes espanyoles es preocupen més dels havers de la clerecia que no pas de remeiar l'atur forçós i procuren boicotejar les lleis socials de la República.

Tots els avenços socials arreu del món han estat obra dels obrers, a costa de lluites i de sang. L'Església, o els seus homes, sempre ha estat contrària a tota reivindicació econòmica i social, i jo voldria demostrar públicament al ciutadà Josep Comerma que es troba en peu fals per a propagar doctrines socials; una cosa és propagar i l'altre són els actes de les persones que han de donar llum en llur actuació.

Jo voldria que acceptéssiu una controvèrsia, ciutadà Comerma, sobre la religió i la qüestió social, en un lloc públic, on a la bestreta us asseguro el respecte que es deu a la vostra persona i no poso en dubte la civilitat de tots els canetencs, sense distinció d'ideals, i a més podríem realitzar una bona obra fent pagar una petita entrada i destinant-la a famílies necessitades de Canet.

Cal parlar clar al poble i dir-li la veritat, per crua que sigui, i no dubto que voldreu ac-

ceptar l'oferiment d'aquest modest obrer que diu sincerament el que sent i el que pensa. Enguany la festa dels vells ens ha donat una sorpresa que cal aprofitar-la.

JOAN ILLA

SANT CELONI

Les coses dels fejecistes

A Sant Celoni ha passat un fet altament caciquil i antihumà.

La vilesa ha vingut de part dels «niños bien», els fejecistes, o, el que és igual, aprenents de feixistes.

El cas és que diumenge passat, dia 8 del que som, els esmentats fejecistes tenien anunciada una festa antirepublicana, consistent en beneir, a l'església, la seva bandera, seguitament un esmorzar al millor hotel de la vila i, un cop aquest acabat, un acte de propaganda en un cinema.

Ara bé, en la nit del dissabte al diumenge hi hagué un simulacre d'incendi a les portes de l'església (nosaltres creiem que els incendiàries són els mateixos fejecistes, perquè a desgrat de la propaganda que havien escampat amb motiu de la seva festa, el poble no els feia cas), i després d'ésser encés, anaren amb una denúncia, sense sig-

nar, a la caserna de la Guàrdia civil. En la denúncia esmentaven uns noms, de republicans, està clar, com a autors de la que nosaltres considerem salvatjada, perquè l'edifici és propietat del comú.

La guàrdia civil (tres parelles i el cap) anaren a casa dels ciutadans innocents, a altes hores de la nit —eren dos quarts de dues—, els detingueren sense que hi valgessin protestes i els conduïren, emmanillats i en mala forma, fins a la Casa de la Vila. Després de veure que no eren culpables, els deixaren anar, però com que necessitaven uns culpables, detingueren dos republicans que en aquells moments arribaven de ciutat, els quals foren tractats també molt barroerament per la guàrdia civil.

Cal que l'honorable conseller de Governació posi mà per tal d'acabar amb l'antihumanisme de la repetida guàrdia civil.

Com a darrera cosa, hem de fer constar que el padri de la bandera dels esmentats fejecistes va ésser el doctor N. Barri, jutge municipal d'aquesta vila.

LL.

SANT ADRIA DEL BESOS

D'una municipalització

Quan el senyor Royo, cap i peus de la minoria «lligofila», s'entrevancà en exclamar que ells no podien votar allò perquè significava una socialitza-

ció per la qual no podien passar-hi, el cap i peus segurament que endevinava l'èxit que seguiria a la seva afirmació.

Ateneu Obrer Federal (del Partit Democràtic Federal), Centre Republicà Federal Adriànic (d'Esquerra) i Centre d'Esquerra han comunicat la seva satisfacció per la «socialització» del servei d'autobusos local, tot pregant que segueixi la municipalització de tot allò que sigui municipalitzable.

Segurament que el senyor Frederic Gisbert és tot un «futurista». Altrament, quan tot just hom acorda crear una comissió que dictami amb referència a l'afer, ell no hauria estat tan «previsor» instant perquè la concessió li donin a ell quan es convoqui concurs.

A ca la Lliga, o, millor dit, la minoria de la Lliga al nostre Ajuntament és més «previsora» que el «futurista» senyor Gisbert.

Això ens ho demostra el fet que el cap i peus de la minoria, el senyor Royo, en ocasió d'acordar-se crear una comissió que informi degudament per a la municipalització del servei d'autobusos, alhora que «votem en contra», digué:

«Si l'informe demostra que municipalitzar pot anar bé al servei els direm que hi estem conformes...» (i que ja ho preveïem! —va remugar.) «Mentre ho creiem catastròfic» (i no ens hi volem emmer..., perquè tenim «pupila»).

A aquesta «sortida» del cap i peus, algú hi digué: «Ai, Tí-moteio, que te veio!»

J. GRAU

VILASSAR DE MAR

La caritat interessada

Hem d'esmentar com és de vergonyós que per a un poble que s'aprecia de cultural i elevat, en el sentit espiritual que es predica a l'església, que sobre la misèria d'uns infelïços mortals als quals es permet de viure per gràcia de caritat religiosa, vegin envaïdes les seves llars per senyores catequístiques, de rostre arrugat i d'ànima més eixuta encara de dignitat i sentiments, que van a predicar-los els preceptes de la religió tot fent ostentació d'una protecció, protecció exercida sobre els necessitats per tal de cercar els vots coaccionats amb el temor d'un desnonament, d'un acomiadament o bé d'una negativa de caritat suplicada.

Heus ací on van encaminats tots aquests donatius «caritatius» de les senyores de la Lliga, heus ací en quin grau d'humanitat estan els qui governen la nostra vila.

Entrà en qüestió l'assumpte d'ocupació dels sense feina, i trobant-se la majoria lliguera sense pessetes per a executar algunes obres en projecte, després d'alguns estudis (dinàmics cervals) sense efecte, parlà el conseller senyor Pau. Digué, pagesivolament, que es trobaven homes amb un jornal de cinc pessetes. Quina candorositat! Es tal com ell sempre ha pagat els seus esclaus. Té tan bon cor, el senyor Pau!

Seria convenient que ens digués si ell treballaria per cinc pessetes.

Senyor Pau, negres, no!

Català!

Si ets home d'esquerres... el teu diari és

LA HUMANITAT

portantveu del catalanisme d'esquerra

Immillorable informació. Col·laboració
escollida

Per a tot català d'esquerres és un deure
llegir i propagar

LA HUMANITAT

MACIÀ - COMPANYYS

1931 - 1934

Les eleccions del 12 d'abril eren jetes i els resultats arribaven, jalaguers, d'arreu de Catalunya i d'Espanya. Les majories a totes les capitals i viles importants i a gran part de les altres més petites, eren per als republicans. Barcelona i Catalunya s'alçaren entorn de Macià i l'Esquerra Republicana.

Es plantejà, doncs, el problema de la substitució del règim monàrquic pel republicà, i la substitució fou jeta. Macià i els homes d'Esquerra Republicana coneixien llur deure i no dubtaren un moment a complir-lo quan vegeren que el Poble, en el magne plebiscit del dia 12, entre la monarquia borbònica que havia omplert de greuges la Pàtria catalana i la República, que apareixia a l'horitzó com un estel d'esperança, havia decidit per la República.

Cal destacar dos noms preclars d'entre els molts i bons que actuaren aleshores. L'un, el de l'inoblidable Francesc Macià, pare de la Pàtria rediviva. L'altre, el de Lluís Companys, que aquell dia 14 d'abril fou escollit pel destí per a fer-ne l'instrument enderrocador de la monarquia. Companys, en perfecte acord amb Macià, cospant amb una intuïció formidable el moment precis per a actuar, s'apoderava, a migdia —acompanyat d'Aragay i de mi— de l'Ajuntament i esdevenia el primer alcalde republicà de Barcelona. Macià, uns moments després, ens cobricelava a tots amb la seva persona augusta i proclamava la República catalana com a Estat integrant de la Federació ibèrica.

A Catalunya, doncs, per obra de Macià i Companys, era instaurada ja la República quan a Madrid encara hi havia un rei que rebia consultes i s'aconseïllava d'homes de la Lliga Regionalista, entre altres. Però la República catalana precipità la República espanyola i ben aviat els pobles espanyols es van veure lliures de l'opressió del despota que fugia camí de l'exili. En aquest interval, Companys fou desplaçat de l'Alcaldia de Barcelona cap al Govern Civil, que li calgué arrencar, amb aquell qui diu, de les mans de l'Emiliano i on desenrotllà, en el breu temps que hi estigué, malgrat no ésser potser el lloc més a propòsit a les seves condicions i temperament, una tasca admirable de pacificació dels esperits i d'assoliment d'un ordre republicà.

Després, transformada la República catalana en Generalitat de Catalunya, vingueren els dies amargs en què l'Estatut aprovat pel poble català ha de pujar el calvari de la seva discussió a les Corts Constituents. El moment era propici al pessimisme i al defalliment. Solament Macià i Companys saberen superar-lo, tot injonent una confiança saludable i estructurant, en la mesura possible, les institucions catalanes. Companys, a Madrid, dirigint saviament la minoria catalana i aprofitant totes les avinenteses per a acabar arrencant tot el possible d'unes Corts que, tot i essent republicanes per la seva gran majoria, no es saberen despren-

dre totalment del llast unitari i centralista de la monarquia.

Aprovat un Estatut i elegides les primeres Corts Catalanes restaurades, Macià, president provisional de la Generalitat, passà a presidir-la definitivament i Companys esdevingué president del Parlament. Dos llocs d'honor i de compromís, a cada un d'ells l'home indicat.

Però les incidències polítiques de la República se'ns emportaren Companys de la presidència del Parlament i en acabar l'any la dissort ens pren Francesc Macià, el qual, en traspassar cap a la immortalitat que li donen els seus mereixements i sacrificis inoblidables, deixà a la presidència de la Generalitat un buit impossible d'emplenar en totalitat i difícil d'intentar-ho en part.

Sortosament, la majoria del Parlament català sabé trobar l'home que podia continuar la tasca; Lluís Companys. I els fets ens diuen que Companys, amb la seva àmplia visió política, ajuntant les esquerres catalanes en un sol feix, enlairant l'esperit republicà i autonomista del Poble i restant Catalunya de l'onada de provincianisme que significava el triomf de les dretes, consolidà amb la victòria del 14 de gener l'Estatut i la mateixa República. Catalunya, doncs, ha trobat en Companys el nou cabdill —digne seguit de les petjades de Francesc Macià— que sabrà portar-la per camins de llibertat i de justícia.

N. BATTESTINI

Tot el que és un bé per Catalunya troba un nestó en la meua ànima. Per això exco que els ciutadans han de commemorar l'aniversari d'un esdeveniment que decidí lliure el país a les reivindicacions que el nostre poble desitja obtenir per a millorar la seva noble aspiració a una nova estructura, més humana i més justa, del nostre país.

Francesc Macià

Francesc Macià, el venerat primer President de Catalunya, l'any passat, en ocasió de commemorar-se el segon aniversari de la República, va adreçar a estimats companys nostres les lletres autògrafes que avui ens és grat de reproduir. Francesc Macià gran patriota, veia en la República espanyola —i així ho havia dit sempre— el camí més planer per a la consecució dels nostres ideals. Ell hauria volgut una República federal, dintre la qual Catalunya-Estat hauria viscut vida pròpia. No era la República que a Madrid va quedar estructurada la que Francesc Macià somniava. Però el seu seny imperà sobre el seu cor, i per tal d'evitar lluites, per tal de fer possible la consolidació del nou règim en terres ibèriques, féu el sacrifici cruent de la República Catalana dels seus amors... En l'autògraf de Francesc Macià que poden veure els nostres lectors traspua certa melangia expressió del sentiment d'un cor noble, lleial, sincer, incapaç de mentir, com era el del President que plora Catalunya...